

Juan Antonio Módenes Cabrerizo
Joaquín Recaño Valverde

Amb la col·laboració de
Carlos Sánchez Moya

El territori i la mobilitat migratòria dels joves a Catalunya

a 22
portacions

Juan Antonio Módenes Cabrerizo
Joaquín Recaño Valverde

Amb la col·laboració de
Carlos Sánchez Moya

El territori i la mobilitat migratòria dels joves a Catalunya

Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència
Secretaria General de Joventut

Módenes Cabrerizo, Juan Antonio

El Territori i la mobilitat migratòria dels joves a Catalunya. -
(Aportacions ; 22)

Bibliografia

ISBN 84-393-6314-1

I. Recaño Valverde, Joaquín II. Sánchez Moya, Carlos III. Catalunya.
Secretaria General de Joventut IV. Títol V. Col·lecció: Aportacions ; 22
1. Migració interna - Catalunya 2. Joves - Catalunya - Condicions socials
3. Joves - Catalunya - Condicions econòmiques
3 | 4.72-053.7(467.1)

Aquest treball s'inscriu dins el projecte BSO2000-0477 *Población y migraciones en Cataluña. Estudio territorial, histórico y prospectivo*, finançat pel Ministerio de Ciencia y Tecnología. Programa Nacional de Promoción General del Conocimiento. Plan Nacional I+D+I 2000-2003.

*Aquesta publicació es pot consultar a **www.gencat.net/joventut/observatori**
També es pot sol·licitar i/o consultar al Centre de Documentació Juvenil de la
Secretaria General de Joventut.*

© Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència
Secretaria General de Joventut

la edició: novembre 2003

Tiratge: 3.000

Impressió: Papers, 99

D. L.: B-47994-2003

ISBN: 84-393-6314-1

INDEX

1. Introducció	5
2. Una tipologia socioeconòmica i demogràfica dels municipis catalans	7
2.1 Metodologia de construcció de la tipologia de municipis	7
2.2 L'agrupament dels municipis catalans en àrees d'unes característiques similars	8
3. Característiques sociodemogràfiques dels joves segons la tipologia dels municipis on resideixen	13
3.1 Escolarització i nivell d'instrucció	13
3.2 Activitat i ocupació	17
3.3 La situació professional	19
3.4 La branca d'activitat	21
4. La mobilitat migratòria dels joves a Catalunya durant la dècada dels noranta	25
4.1 Una mobilitat migratòria juvenil creixent	25
4.2 L'edat, la formació de parella i el nivell d'instrucció, determinants individuals de la mobilitat migratòria	28
4.3 La distància i el context regional, determinants geogràfics de la mobilitat interna dels joves catalans	29
4.4. Les característiques socioeconòmiques dels municipis incideixen d'una manera heterogènia en la mobilitat migratòria dels joves	31
5. Conclusions generals	35
5.1. Incidència desigual dels entorns socioeconòmics i demogràfics sobre les característiques del jovent a Catalunya	35
5.2. Intensitat creixent de la mobilitat interna de curta distància en un marc de desurbanització i d'increment de la immigració estrangera de joves	37
Agraïments	40
Bibliografia	41
Annex 1	43
Annex 2	44

I. INTRODUCCIÓ

El present document mostra els principals resultats i les conclusions de dos treballs duts a terme pel Centre d'Estudis Demogràfics per encàrrec de l'Observatori Català de la Joventut de la Secretaria General de la Joventut de la Generalitat de Catalunya: *Els moviments migratoris dels joves a Catalunya des de 1991: un estudi territorial i El sistema territorial dels joves a Catalunya: un model*. Els dos estudis analitzen des d'una perspectiva territorial les característiques sociodemogràfiques del jovent català i la seva mobilitat migratòria durant la dècada dels noranta a partir d'una classificació dels municipis amb unes característiques socials, econòmiques i demogràfiques similars.

Les característiques que han definit l'evolució de la joventut catalana al llarg de la dècada dels noranta es poden sintetitzar en: a) un augment constant del nivell d'instrucció, amb un creixement del nombre d'anys dedicats als estudis; b) un allargament de l'edat d'emancipació, en relació amb la precarietat laboral i el preu de l'habitatge; c) una desaparició progressiva de les diferències de gènere pel que fa al nivell d'instrucció —el de les dones joves ja supera el dels homes— i d'activitat, amb el creixement de la incorporació de les dones al mercat laboral, i d) una mobilitat migratòria del jovent, que ha anat creixent any rere any durant la dècada. Aquests trets generals d'evolució, d'altra banda, presenten a Catalunya una forta variabilitat territorial, que ja ha estat descrita per treballs anteriors (Módenes i López, 2001). En aquest estudi ens hem plantejat completar la descripció territorial amb un assaig d'interpretació de les diferències en les característiques sociodemogràfiques i de mobilitat dels joves catalans partint de dos interrogants inicials:

- a) De quina manera influeix l'entorn territorial, definit a partir de característiques demogràfiques, socials i econòmiques, en els perfils educatius, d'activitat i d'estructura socioprofessional del jovent català?
- b) Quines tendències va seguir la mobilitat migratòria dels joves durant la dècada dels noranta d'acord amb de les característiques socioeconòmiques i demogràfiques del territori?

L'esquema d'aquestes aportacions consta d'una introducció, tres apartats temàtics i un capítol final de conclusions. En el primer apartat, descrivim molt breument la metodologia emprada¹ i classifiquem els municipis catalans segons

¹ L'annex I recull diferents informacions referents a les variables utilitzades en l'elaboració de la tipologia de municipis.

diferents característiques socioeconòmiques. El segon apartat es dedica a una anàlisi territorial de les característiques sociodemogràfiques dels joves catalans des de la perspectiva dels agregats territorials presentats en el primer apartat. En el tercer i últim, analitzem les relacions existents entre la mobilitat migratòria dels joves i l'estructura socioterritorial dels municipis catalans.

2. UNA TIPOLOGIA SOCIOECONÒMICA I DEMOGRÀFICA DELS MUNICIPIS CATALANS

2.1. Metodologia de construcció de la tipologia de municipis

A partir de les entitats municipals catalanes de l'any 1996 —un total de 944—, hem construït una tipologia de municipis basada en la recerca d'àrees amb unes característiques sociodemogràfiques i econòmiques similars. Per portar a terme la classificació, hem aplicat diferents tècniques d'anàlisi estadística, de síntesi d'informació i d'agrupament d'unitats territorials.

Els problemes de significació numèrica de les dades dels municipis més petits ha aconsellat agrupar tots els municipis de menys de 2.000 habitants de cada comarca en una unitat territorial específica identificada com a Resta comarcal. Aquesta operació redueix a 325 les unitats analitzades: 324 són municipis i agregats comarcals, i una correspon a les dades del conjunt de Catalunya.

En l'elaboració de la tipologia de municipis s'han utilitzat diferents variables agrupades en nou blocs temàtics: variables d'estructura i dinàmica demogràfica, d'habitatge, de branca d'activitat dels ocupats, d'activitat femenina, d'atur, de nivell de renda, d'estructura social de la població ocupada, de nivell d'instrucció i d'estructura espacial del mercat de treball local².

A aquest conjunt de variables inicials (25), s'hi ha aplicat una metodologia estadística que va identificar sis agrupacions de variables, anomenades *factors*, que són un resum de les característiques municipals que més diferencien les nostres unitats d'anàlisi:

— Un primer factor presenta fortes correlacions amb les característiques de les categories socials més baixes: molt positivament amb l'atur, la immigració de la resta d'Espanya i la proporció de població no titulada, i negativament amb la taxa d'ocupació de la dona, per la qual cosa l'hem anomenat *estatus social baix*.

2 Les variables d'immigració, branca d'activitat, activitat femenina, atur —excepte la reducció de l'atur—, estructura social de la població ocupada i nivell d'instrucció de la població fan referència a la població entre 30 i 64 anys, col·lectiu que defineix millor les característiques de la població activa i de l'estructura social.

- Un segon factor està fortament correlacionat amb les variables de creixement demogràfic i migratori i les relacionades amb la taxa de construcció i la proporció d'habitatges secundaris; aquest factor l'hem anomenat *dinamisme demogràfic i de l'habitatge*.
- El factor *estatus social/alt* presenta una elevada correlació amb característiques corresponents a un model de classes mitjanes i altes: la proporció de titulats superiors, el nivell d'IRPF, la proporció de persones ocupades en els serveis i els empresaris amb personal.
- El quart factor mostra a contraposició entre agricultura i indústria/serveis. Està fortament correlacionat amb la taxa de salarització, la taxa d'activitat de les dones i la proporció d'ocupats en la indústria, i negativament amb la proporció d'empresaris sense personal i l'ocupació en el sector primari. Hem anomenat aquest factor *agrari/no agrari*.
- El cinquè factor manté fortes correlacions de signe positiu amb el nombre de places hoteleres, l'ocupació en la construcció, la proporció de llars de solitaris, els ocupats en els serveis i la proporció d'habitatges secundaris, i negativament amb l'ocupació en la indústria. Aquest factor identifica les *àrees turístiques i de segona residència*.
- Per últim, hem identificat el factor *envelliment*, que està correlacionat positivament amb la proporció d'incapacitats i jubilats entre 30 i 64 anys, la proporció de població de més de 65 anys i de llars de solitaris, i negativament amb la taxa de construcció d'habitatges i el creixement natural.

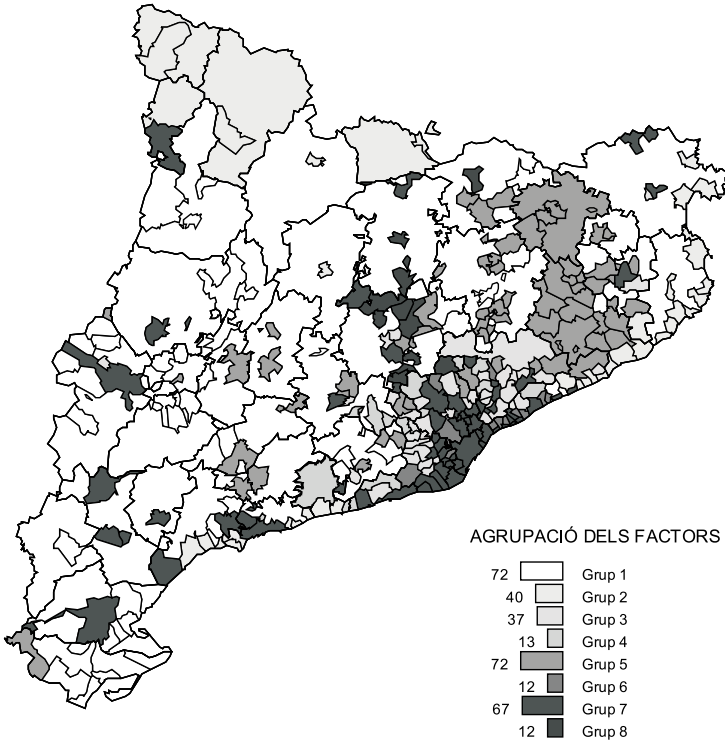
2.2. L'agrupament dels municipis catalans en àrees d'unes característiques similars

Els resultats d'aplicar una anàlisi estadística als sis factors considerats en l'apartat 2.1 ha donat lloc a vuit grups de municipis a Catalunya amb unes característiques similars. En cadascun dels agrupaments s'han prioritzat les característiques que més defineixen un municipi i el diferenciaven de la resta. Els noms amb els quals hem batejat els diferents agrupaments estan relacionats amb els factors que més han influït en la seva constitució com a grup. Alguns d'aquests agrupaments són més homogenis que d'altres pel que fa a les característiques que els defineixen. La distribució territorial dels diferents grups de municipis es pot veure en el mapa 1.

- 1) **Municipis rurals de l'interior de Catalunya.** Dedicats a l'agricultura i la ramaderia, amb una baixa proporció de persones nascudes a la resta d'Espanya. Representen el 22,2% de les unitats territorials analitzades; s'hi troben la major part dels agregats comarcals de menys de 2.000 habitants, i representa la proporció més gran del territori. En aquests municipis només hi resideix el 7% dels joves. Es tracta d'un agrupament força homogeni tant en les característiques com en la continuïtat territorial.
- 2) **Municipis d'àrees turístiques i de segona residència.** La distribució territorial d'aquest grup de municipis correspon a àrees del litoral de Girona —Costa Brava— i Tarragona —Costa Daurada—, al voltant de Salou, i a municipis pirinencs de les comarques d'Era Val d'Aran, el Pallars Sobirà i la Cerdanya. Aquests municipis presenten una forta discontinuïtat territorial i una gran homogeneïtat en l'estructura de la població ocupada i les característiques de l'habitatge.
- 3) **Municipis amb dinamisme demogràfic i de l'habitatge.** Aquest grup no inclou les àrees turístiques i de segona residència descrites anteriorment. Es tracta de 37 municipis que no tenen continuïtat territorial, i representen l'11,4% de les unitats analitzades i el 5% dels joves. Són municipis petits de l'àmbit metropolità, localitzats a les comarques del Baix Llobregat, el Maresme i el Vallès Occidental i Oriental; també s'ajusten a les característiques d'aquest grup els municipis que hi ha al voltant d'algunes capitals comarcals i ciutats de l'interior. Es caracteritzen pel creixement demogràfic i el fort ritme de construcció, amb una elevada polarització social. Són els sectors geogràfics beneficiaris de la desconcentració demogràfica de les àrees urbanes més grans de Catalunya.
- 4) **Municipis dinàmics no polaritzats socialment.** Aquest grup està constituït per municipis dels sectors perifèrics de creixement al voltant de l'àmbit metropolità, i tenen també un elevat dinamisme demogràfic i de l'habitatge. Es distingeix del grup anterior perquè presenta una estructura social no polaritzada. Són només tretze municipis, que agrupen l'1% de la població de joves catalans.
- 5) **Municipis industrials de la Catalunya interior.** La distribució territorial d'aquest grup correspon a municipis industrials de les comarques gironines —la Selva, el Gironès, la Garrotxa i el Ripollès—, municipis industrials del Vallès Oriental, el Bages i Osona i altres zones de l'interior de Catalunya. Aquest grup representa el 22,2% de les unitats territorials analitzades i el 8,5% dels joves catalans. Tots aquests municipis tenen una proporció de població ocupada en la indústria molt superior a la mitjana de Catalunya.

- 6) **Municipis de classes mitjanes i altes.** Aquests municipis tenen una forta relació amb el factor anomenat *estatus social alt*. La seva distribució geogràfica correspon a la dels municipis on resideixen els grups socials mitjans i alts dins de l'àmbit metropolità i fora de la ciutat de Barcelona, com per exemple Matadepera, Sant Cugat del Vallès, Cabrils i Alella. Només són dotze municipis, que representen el 3,7% de les unitats territorials i l'1,7% de la població jove.
- 7) **Municipis urbans centrals.** La composició territorial d'aquest grup correspon al *continuum* urbà de la regió metropolitana de Barcelona — sense incloure els espais que conformen els municipis de classes mitjanes i altes—, la major part de les capitals comarcals i les ciutats de Girona, Lleida i Tarragona. És l'àrea de més pes demogràfic, on es concentra el 70,2% dels joves catalans, encara que només representa el 20,7% de les unitats territorials. Cal destacar el procés d'equiparació que estan experimentant moltes de les àrees urbanes catalanes, i especialment les capitals comarcals, que presenten unes característiques sociodemogràfiques i econòmiques molt semblants a les de la regió metropolitana. Aquest grup, eminentment urbà, té més continuïtat territorial, encara que presenta un grau de dispersió més alt en les característiques educatives i d'ocupació.
- 8) **Municipis en declivi industrial.** Aquest grup el formen només dotze municipis. Es tracta d'una àrea territorial molt homogènia situada a l'eix del Llobregat —entre les comarques del Bages i el Berguedà i amb algun municipi del Vallès Oriental i el Ripollès— que ha patit un procés de desindustrialització i de crisi minera que ha comportat una forta pèrdua demogràfica.

Mapa 1. Distribució dels municipis de Catalunya segons àrees de característiques similars

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'IDESCAT.

En l'annex 2 es pot veure l'adscripció de tots els municipis catalans als diferents agrupaments que hem constituït³.

3 S'ha de tenir en compte que les adscripcions de les entitats municipals de menys de 2.000 habitants s'han elaborat a partir de l'agregació comarcal de tots els municipis de la mateixa comarca.

3. CARACTERÍSTIQUES SOCIODEMOGRÀFIQUES DELS JOVES SEGONS LA TIPOLOGIA DELS MUNICIPIS ON RESIDEIXEN

Les característiques educatives i d'activitat de la població jove catalana han estat objecte d'un tractament territorial molt detallat en treballs anteriors (Módenes i López, 2001). En aquest estudi s'han analitzat les dades de l'Estadística de població de 1996, elaborada per l'IDESCAT, que ens proporciona informació sobre el nivell d'escolarització, els estudis assolits, la relació amb l'activitat, l'estructura socioprofessional dels ocupats i la branca d'activitat, amb la intenció de descriure com els diferents tipus de municipis catalans derivats de la classificació elaborada en l'apartat anterior afecten les característiques del jovent que hi resideix.

3.1. Escolarització i nivell d'instrucció

Com ja hem assenyalat en la introducció, al llarg de la dècada dels noranta la joventut catalana ha augmentat el nombre mitjà d'anys dedicats als estudis. Aquest procés global manifesta, això no obstant, força contrastos territorials pel que fa a la proporció d'escolaritzats i al nivell d'instrucció assolit quan es consideren diferents tipus de municipis.

Si entre els 15 i 19 anys no es troben diferències territorials significatives d'escolarització, és a conseqüència de l'obligatorietat de l'ensenyament secundari. Entre els 25 i 29 anys, una gran part dels universitaris ja han finalitzat els estudis i s'han anat integrant gradualment en el mercat laboral, cosa que redueix substancialment el volum d'efectius escolaritzats. És per això que la proporció d'escolaritzats entre 20 i 24 anys és un excel·lent indicador del nivell d'escolarització de la població jove.

Per començar, cal assenyalat que les dones joves catalanes tenen un nivell d'escolarització més elevat que els homes, amb independència del tipus de municipis on resideixen. A més, les dones joves presenten una homogeneïtat territorial més gran entre els diferents tipus de municipis que els homes. Aquest fet es pot explicar per un mecanisme general de compensació pel qual les dones esperen la incorporació al mercat de treball augmentant la seva formació.

Amb molta diferència, els municipis de classes mitjanes i altes tenen una proporció més alta d'escolaritzats joves de tots dos sexes, amb gairebé 20

punts percentuals per damunt de la mitjana catalana. En segona posició, amb uns valors molt pròxims al conjunt de Catalunya, hi ha els homes dels municipis urbans centrals. Cal destacar una important diferència de gènere en relació amb l'escolarització d'homes i dones en els municipis rurals de l'interior de Catalunya: mentre que les dones d'aquest tipus de municipi se situen les segones en el rànquing d'escolarització —representen el 34,5% de dones entre 20 i 24 anys—, els homes de la mateixa categoria baixen fins a la sisena posició —només un 22,8%—. Les dones dels municipis rurals de Catalunya mostren, per tant, una associació molt positiva amb l'escolarització lligada a estratègies de promoció social.

L'estatus social del municipi és el factor que millor explica les diferències territorials en el nivell d'escolarització del jovent català. Alguns dels municipis amb una elevada composició social d'estatus baix que formen part del conjunt de municipis urbans centrals —que, com s'ha assenyalat, presenten comportaments més heterogenis en els aspectes educatius i d'activitat— tenen els nivells més reduïts d'escolarització en tots els grups d'edat. En aquest tipus de municipis, els joves de 20 a 24 anys abandonen massivament el sistema educatiu una vegada han completat la fase d'escolarització obligatòria. Per contra, la proporció més elevada d'homes i dones escolaritzats entre els 20 i 24 anys correspon al grup de municipis que tenen una presència significativa de classes mitjanes i altes. L'exemple dels municipis més extrems ens servirà per certificar aquestes diferències territorials: al municipi de Matadepera —amb una elevada proporció de població d'estatus social alt—, el percentatge de dones escolaritzades en aquestes edats supera lleugerament el 60%; per contra, municipis com Polinyà —on només estudien un 9% de les dones de 20 a 24 anys— i altres de l'àmbit metropolità —Sant Adrià de Besòs, Badia del Vallès, la Llagosta i Sant Vicenç dels Horts— mostren els nivells més baixos.

Cinc tipus de municipis —els dinàmics no polaritzats socialment, els caracteritzats pel dinamisme demogràfic i de l'habitatge, els situats en àrees turístiques i de segona residència, els industrials de la Catalunya interior i els que pateixen un declivi industrial— presentaven l'any 1996 nivells d'escolarització significativament per sota de la mitjana catalana en tots dos sexes —cal no oblidar tampoc els homes dels municipis rurals—. L'explicació del baix nivell d'escolarització d'aquests tipus de municipis rau en les oportunitats laborals que troben els joves d'aquestes àrees, que han de triar entre formació i ocupació i escullen la segona possibilitat.

Taula 1. Proporció d'escolarització i nivell d'instrucció entre els joves segons el sexe i el tipus de municipis on resideixen (1996) (en %)

Tipologia dels municipis catalans	Escolaritzats 20-24 anys		Primer grau 25-29 anys		Titulats sup. 25-29 anys	
	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones
Municipis rurals de l'interior de Catalunya	22,8	34,5	21,3	17,1	12,0	23,1
Municipis d'àrees turístiques i de segona residència	22,1	28,9	25,4	21,9	10,4	17,5
Municipis amb dinamisme demogràfic i de l'habitatge	20,1	27,9	26,1	21,8	10,6	18,3
Municipis dinàmics no polaritzats socialment	17,6	25,2	27,1	21,1	9,2	17,0
Municipis industrials de la Catalunya interior	23,3	31,6	24,8	20,5	12,9	21,4
Municipis de classes mitjanes i altes	47,4	49,5	12,0	9,6	33,8	42,6
Municipis urbans centrals	28,3	33,5	18,9	17,0	17,7	25,0
Municipis en declivi industrial	24,1	32,8	24,0	20,2	12,2	22,2
Catalunya	27,0	33,1	20,3	17,8	16,2	24,0

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Estadística de població de 1996.

Utilitzarem com a indicadors de les diferències estructurals i territorials els dos extrems de titulació —els estudis de primer grau i els estudis universitaris— que té la població de 25 a 29 anys que ja havia acabat el seu cicle educatiu l'any 1996.

L'elevat percentatge d'escolarització de les dones es manifesta també en un nivell d'estudis més elevat, la qual cosa confirma l'opció més decidida d'aquest col·lectiu per l'estratègia educativa de llarga durada —taula I—. Les dones presenten una proporció més elevada de titulats superiors en tots els tipus de municipis, i gairebé dupliquen la dels homes en algunes de les tipologies.

Troblem una forta variació entre els diferents tipus de municipis pel que fa a la proporció de joves de 25-29 anys que només tenen estudis de primer grau; aquestes proporcions varien entre un màxim del 26,1% en els homes dels municipis amb dinamisme demogràfic i de l'habitatge i un mínim del 9,6% en les dones dels municipis de classes mitjanes i altes. Aquestes magnituds

amaguen una variació territorial més elevada: en tota una sèrie de municipis localitzats en els espais exteriors de la regió metropolitana, les comarques gironines, les comarques centrals i les Terres de l'Ebre, tots pertanyents a tipologies de municipis industrials —de la Catalunya interior i en declivi—, se superen el 45% d'homes joves amb només estudis de primer grau. Alguns d'aquests municipis presenten les intensitats més elevades d'activitat masculina i femenina de tot Catalunya. Es tracta, per tant, d'una substitució de la formació per activitat que també afecta les dones, encara que amb una intensitat més baixa. Aquí, l'impacte del territori és important, ja que són àrees on les oportunitats laborals faciliten una ràpida entrada en l'ocupació i l'abandonament dels estudis.

Els valors anteriors contrasten amb els obtinguts en altres entitats locals, pertanyents a la categoria de municipis rurals de l'interior de Catalunya, on el percentatge dels que tenen aquesta titulació no arriba al 3%. Les baixes proporcions no es tradueixen, d'altra banda, en elevats nivells de formació entre els homes. En aquests municipis, generalment els homes completen els cicles formatius de primer i segon grau i s'incorporen ràpidament a l'activitat —ja hem vist la baixa escolarització que presenten entre els 20 i 24 anys—. Per contra, les dones d'aquests municipis rurals de l'interior de Catalunya tenen unes proporcions molt baixes d'estudis de primer grau i uns percentatges elevats de titulació universitària —23,1% de mitjana—, a diferència dels homes. Aquesta situació és freqüent en les àrees rurals, on sembla que entre les dones es dibuixa una estratègia a llarg termini consistent a invertir en educació.

No obstant això, els valors extrems en les proporcions de població amb títol universitari es troben a la regió metropolitana de Barcelona: d'una banda, entre el conjunt dels municipis urbans centrals, on trobem en els dos sexes una proporció lleugerament per damunt de la mitjana catalana que amaga una forta variació en la seva composició social, i de l'altra, els municipis on se situen les classes mitjanes i altes, amb valors en ambdós sexes que gairebé dupliquen els de Catalunya. Per exemple, mentre que a Matadepera 50 de cada 100 joves de 25 a 29 anys tenien un títol universitari, molt a prop, a Badia del Vallès, només s'arribava a una proporció del 6,5%. Cal destacar que els espais territorials que presenten unes proporcions de titulats superiors més elevades corresponen als municipis d'estatus social més alt i als espais rurals de l'interior de Catalunya, on les dones de 25 a 29 anys arriben a unes proporcions de titulades superiors per damunt del 40%. En l'altre extrem, amb proporcions de titulats universitaris de les mateixes edats per sota del 10%, es troben una sèrie de municipis urbans centrals de l'àmbit metropolità, les comarques centrals

i les Terres de l'Ebre, que ja es caracteritzaven per un baix nivell d'escolarització entre els 20 i 24 anys. Els primers municipis formen part d'àrees amb una elevada proporció d'habitants de les categories socials més baixes; per contra, no sembla que a les Terres de l'Ebre es pugui argumentar una explicació lligada a factors socials i sí a certes especificitats d'aquest territori, on sistemàticament trobem els nivells de formació educativa més baixos fora de l'àmbit metropolità.

3.2. Activitat i ocupació

Al llarg de la dècada dels noranta, la població jove de Catalunya s'ha caracteritzat per un retard en l'entrada a l'activitat, encara més evident pel que fa a l'ocupació.

En el territori català s'aprecien diferències notables pel que fa a les dedicacions dels joves. En aquestes diferències sembla que tenen un pes específic els factors relacionats amb l'estatus social, que serien els més explicatius de la variabilitat territorial en el nivell d'activitat dels joves. Aquests resultats són, en realitat, un complement dels trobats en l'esfera educativa, ja que inverteixen el sentit de la relació anterior.

Fins als 25 anys, la taxa d'activitat de la població varia fortament per la dedicació als estudis. Entre els 25 i 29 anys es pot obtenir una idea més clara de la intensitat real de l'activitat dels joves una vegada s'han incorporat de ple al mercat laboral.

Els diferents tipus de municipis catalans no presenten fortes variacions de la taxa d'activitat entre la població jove de 25-29 anys. La taxa d'activitat és més elevada entre els homes —91,8% en el conjunt de Catalunya—, encara que el valor del 80,3% de les dones catalanes les situa en posicions capdavanteres dins de l'Estat espanyol.

Els nivells d'activitat més elevats dels homes joves es troben entre els municipis de més dinamisme demogràfic i de l'habitatge, els industrials de la Catalunya interior, els d'àrees turístiques i de segona residència i els rurals de l'interior de Catalunya. Tanmateix, cal subratllar que la diferència dels més actius amb el tipus de municipis menys actiu —classes mitjanes i altes— no arriba als set punts percentuals. Una situació semblant és la que hi ha entre les dones, en les quals la situació de més activitat correspon als municipis urbans centrals, i la de menys activitat, als municipis rurals. Amb independència de la nostra tipologia,

els municipis que presentaven una composició social d'estatus baix dins dels municipis urbans centrals mostraven els nivells d'activitat més alts de les dones joves, mentre que els d'estatus social alt, per contra, tenien els nivells d'activitat més baixos en homes i dones. Malgrat la tendència a l'equiparació de les agrupacions de municipis analitzades, els municipis amb una proporció elevada d'ocupats en el sector agrari —municipis rurals de l'interior de Catalunya— presenten taxes d'activitat femenina entre 8 i 9 punts percentuals per sota de la mitjana catalana. Alguns d'aquests municipis rurals de caràcter agrari mostren, entre els joves, alguns vestigis dels rols socials més tradicionals, ja que presenten proporcions de dones dedicades a feines de la llar que representen gairebé el doble de la mitjana ponderada de Catalunya. No obstant això, l'accés de la dona a la formació és la característica més destacable en aquest tipus de municipis.

Els efectes sobre l'activitat de les característiques socioeconòmiques i demogràfiques que configuren les agrupacions municipals es donen, fonamentalment, en les etapes crucials del sistema educatiu, i reforcen dos itineraris d'integració en el mercat laboral: els dels joves que decideixen o es veuen impel·lits a abandonar el sistema educatiu i integrar-se més ràpidament en l'activitat i els dels que continuen durant més temps la seva formació. Així, entre els 25 i 29 anys s'equiparen les taxes d'activitat en totes les categories municipals considerades —taula 2.

Taula 2. Taxes d'activitat i atur dels joves segons el sexe i la tipologia dels municipis de residència. Catalunya (1996).

Tipologia dels municipis catalans	Taxa d'activitat 25-29 anys		Taxa d'atur 15-29 anys	
	Homes	Dones	Homes	Dones
Municipis rurals de l'interior de Catalunya	92,4	74,2	15,6	19,6
Municipis d'àrees turístiques i de segona residència	92,8	74,6	20,0	22,8
Municipis amb dinamisme demogràfic i d'habitatge	94,5	80,4	19,4	24,2
Municipis dinàmics no polaritzats socialment	88,1	76,8	23,1	27,6
Municipis industrials de la Catalunya interior	93,2	80,4	15,9	20,2
Municipis de classes mitjanes i altes	87,9	80,1	22,6	24,5
Municipis urbans centrals	91,5	81,5	27,9	31,3
Municipis en declivi industrial	91,1	79,8	20,6	26,0
Catalunya	91,8	80,3	24,8	28,5

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Estadística de població de 1996.

Alguns autors han assenyalat l'existència de pautes de comportaments intrínseques de cada territori pel que fa a les dedicacions dels joves (Módenes i López, 2001). La primera és que els joves dels àmbits més rurals s'incorporen abans i amb més intensitat al mercat laboral, com ja hem pogut veure quan analitzàvem l'escolarització i el nivell d'instrucció. Per contra, les àrees més urbanes de Catalunya, representades aquí pels municipis urbans centrals, presenten els nivells més baixos d'ocupació i, per contraposició, més elevats d'atur. No hi ha correspondència entre la quantitat i la varietat de les oportunitats laborals: els municipis rurals però també els industrials de l'interior de Catalunya pateixen una manca relativa de mà d'obra lligada al seu règim demogràfic envellit. Aquest dèficit demogràfic, unit a un teixit social que afavoreix el contacte amb activitats familiars, explicaria la precoç i intensa incorporació dels joves rurals al món laboral. Els municipis amb dinamisme demogràfic i de l'habitatge i els d'àrees turístiques i de segona residència presenten també unes taxes d'atur més baixes que el conjunt de Catalunya.

Per contra, els joves urbans es troben en mercats laborals d'una alta mobilitat on un lloc de treball ofert en un municipi de la regió metropolitana pot ser cobert per individus d'altres municipis de la mateixa àrea. Els nivells d'atur i ocupació varien considerablement segons la conjuntura econòmica. No obstant això, els nivells d'atur més elevats dels joves tendeixen a localitzar-se en els municipis d'estatus social baix situats a l'interior de l'agrupament de municipis urbans centrals. El conjunt d'aquest grup de municipis presentava l'any 1996 les taxes d'atur en el grup 15-29 anys més elevades, del 27,9% entre els homes i del 31,3% entre les dones. També entre els municipis de classes mitjanes i altes hi ha uns nivells elevats d'atur entre els joves —22,6% en els homes i 24,5 en les dones—, tot i que inferiors als de l'agrupament anterior.

3.3. La situació professional

Els joves catalans tendeixen, a grans trets, a reproduir la situació professional predominant en els municipis on resideixen. Així, la proporció de joves empresaris sense personal és significativament més elevada en els municipis rurals de l'interior de Catalunya que en la resta d'agrupaments municipals, encara que sense arribar als valors obtinguts entre la població adulta dels mateixos municipis. Un fet semblant es pot trobar en els municipis de classes mitjanes i altes pel que fa als empresaris amb personal empleat.

Entre els joves, la precarietat es va reduint a mesura que avança l'edat. Les dones presenten un nivell de precarietat més alt, que és independent de les característiques dels agrupaments municipals.

Taula 3. Situació socioprofessional dels joves catalans entre 15 i 29 anys segons el sexe i el tipus de municipi de residència (1996) (en %).

Tipologia dels municipis de Catalunya	Assalariats eventuais		Assalariats fixos		Empresaris sense personal empleat		Empresaris amb personal empleat	
	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones
Municipis rurals de l'interior de Catalunya	36,6	43,3	36,8	42,3	16,9	8,7	4,0	2,1
Municipis d'àrees turístiques i de segona residència	46,2	52,1	36,4	36,1	8,6	6,0	4,9	3,0
Municipis amb dinamisme demogràfic i de l'habitatge	40,6	42,8	42,6	46,3	8,4	4,9	4,3	2,4
Municipis dinàmics no polaritzats socialment	40,6	45,9	38,9	42,0	11,5	6,2	4,3	2,1
Municipis industrials de la Catalunya interior	41,6	44,6	43,1	45,0	8,1	5,2	3,8	2,1
Municipis de classes mitjanes i altes	29,4	32,5	48,9	53,0	9,9	6,1	7,0	3,7
Municipis urbans centrals	42,8	44,7	43,6	46,0	6,7	4,2	3,0	1,7
Municipis en declivi industrial	48,0	52,2	37,0	36,8	8,8	6,0	3,2	2,0
Catalunya	42,1	44,9	42,4	45,1	8,0	4,8	3,4	1,9

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Estadística de població de 1996.

Tot i que el nivell de precarietat laboral dels joves catalans entre 15 i 29 anys —assalariats eventuais— es redueix amb l'edat, es conserven una part dels diferencials per la influència de l'estructura social i del territori, que fan que aquesta característica presenti una forta variació territorial entre els diferents tipus de municipis que s'han establert —taula 3—. Els nivells més elevats de precarietat laboral corresponen als municipis en declivi industrial i a les àrees turístiques i de segona residència, on aproximadament el 50% dels joves ocupats són assalariats eventuais. Aquí hi té un paper determinant la branca d'activitat: en els municipis en declivi industrial es va produir un deteriorament del teixit productiu que va provocar una volatilitat més elevada de les empreses i per tant del factor treball; en els municipis d'àrees turístiques i de segona residència hi ha una forta polarització de l'estructura econòmica cap a les activitats

estacionals lligades al turisme i l'oci —es tracta, per tant, d'una estructura propícia a l'eventualitat de l'ocupació—. També trobem nivells alts d'eventualitat en alguns municipis amb un elevat component d'estatus social baix, a dins dels municipis urbans centrals —en part, per la progressiva terciarització d'aquestes àrees—. Per contra, els nivells més reduïts es localitzen en els municipis rurals de l'interior de Catalunya i en els de classes mitjanes i altes —20 punts percentuals per sota del tipus municipal de més precarietat laboral—. En aquests últims municipis també trobem una elevada proporció d'assalariats fixos entre els homes i les dones joves. La resta de tipus de municipis tenen uns nivells de precarietat molt semblants a la mitjana de Catalunya.

Encara que els joves reproduïen les situacions professionals de les àrees on viuen, l'extensió de la formació, malgrat que desigual, pot trencar els mecanismes tradicionals de transmissió de l'estructura social introduint variacions importants en els ritmes temporals i territorials de transformació d'aquesta estructura. És evident que les diferències geogràfiques d'escolarització i del nivell d'instrucció que s'han establert en punts anteriors tindran un paper important.

3.4. La branca d'activitat

Els joves catalans ocupats s'han anat incorporant a una estructura econòmica en un clar procés de terciarització, de manera que la proporció de treballadors en aquesta branca d'activitat és més elevada que en el conjunt de la població catalana —taula 4.

La població jove ocupada té una forta especialització per sexe: els homes, encara que tenen una distribució majoritària en el sector de serveis, estan presents d'una manera molt significativa en la indústria. Per contra, entre les dones s'ha produït un avançat procés de terciarització. Aquest predomini de les dones en el sector serveis pot explicar el nivell de precarietat més alt d'aquest col·lectiu.

La branca d'activitat no té una relació significativa amb els factors socials que defineixen els agrupaments municipals. Per contra, els municipis d'estatus social alt presenten una proporció d'ocupats més elevada en el sector serveis i una baixa proporció de joves ocupats en la indústria. En els municipis de classes mitjanes i altes, la població jove ocupada en el sector serveis arriba al 56% entre els homes i al 81,3% entre les dones.

Territorialment, els joves reprodueixen, en part, l'estructura per branca d'activitat dels municipis on resideixen, però substituint, en alguns agrupaments territorials, una part de les activitats dels seus progenitors per l'ocupació en sectors més dinàmics de l'economia. Per exemple, en els municipis rurals, els homes de 15 a 29 anys tenen una presència en el sector de l'agricultura del 18,3% davant una mitjana del 23,8% en la població adulta dels mateixos municipis, mentre que, al contrari, els joves participen amb un 17,7% en la construcció i els seus "progenitors", només amb el 10%.

Taula 4. Branca d'activitat dels joves ocupats catalans entre 15 i 29 anys segons el sexe i el tipus de municipi de residència (1996) (en %).

Tipologia dels municipis de Catalunya	Agricultura, ramaderia i pesca		Construcció		Indústria i Energia		Serveis	
	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones
Municipis rurals de l'interior de Catalunya	18,3	5,2	17,7	2,2	33,1	28,0	30,9	64,6
Municipis d'àrees turístiques i de segona residència	5,3	1,0	19,2	2,1	25,3	15,7	50,3	81,3
Municipis amb dinamisme demogràfic i de l'habitatge	2,2	0,6	12,1	1,9	48,6	34,8	37,2	62,6
Municipis dinàmics no polaritzats socialment	3,9	1,2	14,4	2,3	43,3	34,3	38,4	62,1
Municipis industrials de la Catalunya interior	3,2	1,0	12,3	1,7	52,2	37,0	32,2	60,4
Municipis de classes mitjanes i altes	3,1	0,6	7,7	1,7	32,4	22,3	56,7	75,4
Municipis urbans centrals	1,2	0,4	9,4	1,6	38,6	23,9	50,8	74,1
Municipis en declivi industrial	2,6	0,4	18,8	1,7	48,0	32,3	30,6	65,7
Catalunya	3,2	0,9	11,3	1,7	39,3	25,6	46,3	71,8

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Estadística de població de 1996.

El sector de la construcció supera significativament la mitjana catalana en tres tipus de municipis: els d'àrees turístiques i de segona residència (19,2% dels homes ocupats), els municipis en declivi industrial (18,8%) i els rurals de l'interior de Catalunya (17,7%).

Els sectors industrials i de serveis disposen d'una variació territorial més important en l'ocupació dels joves. En els municipis industrials de l'interior de Catalunya, el 52,2% dels homes joves treballen en el sector de la indústria i l'energia, mentre que les dones ho fan en un 37%, tots dos 13 punts percentuals per damunt de la mitjana catalana. Aquestes proporcions contrasten amb els nivells més baixos dels municipis de classes mitjanes i altes —32,4% i 22,3% en homes i dones respectivament— i d'àrees turístiques i de segona residència, amb unes proporcions encara més reduïdes —25,3% i 15,7% en homes i dones—. En els municipis urbans centrals hi ha una proporció de joves ocupats en la indústria que se situa per sota de la mitjana de Catalunya, cosa que confirma el procés de terciarització del jovent de les àrees urbanes catalanes.

En el sector de serveis trobem diferències de proporcions molt intenses entre homes i dones. Mentre que el màxim d'ocupació dels homes en aquest sector arriba al 56,7% en els municipis de classes mitjanes i altes, el mínim registrat en les dones entre totes les categories supera lleugerament el 60% en els municipis industrials de la Catalunya interior. Els municipis amb una proporció més important d'ocupació femenina en el sector serveis són els d'àrees turístiques i de segona residència (81,3%), els de classes mitjanes i altes (75,4%) i els municipis urbans centrals (74,1%). Les proporcions més elevades d'ocupació masculina en aquest sector es troben en els municipis, ja esmentats, de classes mitjanes i altes, els urbans centrals i els d'àrees turístiques i de segona residència, tots tres per damunt de la mitjana catalana. Per contra, els nivells més baixos de terciarització es troben entre els municipis rurals i industrials de la Catalunya interior i en aquells que estaven en un procés de declivi industrial.

4. LA MOBILITAT MIGRATÒRIA DELS JOVES A CATALUNYA DURANT LA DÈCADA DELS NORANTA

Aquest apartat presenta els principals resultats obtinguts de l'anàlisi sobre les tendències i característiques de la mobilitat migratòria dels joves al llarg de la dècada dels noranta. En aquest estudi s'aborda una anàlisi de la intensitat de la mobilitat, la caracterització sociodemogràfica dels migrants, l'estructura espacial dels fluxos i la influència que l'entorn socioeconòmic i demogràfic dels municipis exerceix sobre la mobilitat migratòria.

L'estudi ha tingut com a nucli principal d'informació una explotació inèdita de les microdades de variacions residencials —registres individualitzats de les altes i baixes padronals dels municipis de Catalunya— del període 1992-1999.

La crisi econòmica de mitjan de la dècada dels setanta va marcar un punt d'inflexió en l'evolució dels moviments migratoris a tot Europa. El nou context socioeconòmic va significar també un nou model migratori per a Catalunya en el qual es van reduir considerablement els intercanvis demogràfics amb la resta d'Espanya, mentre que els moviments interns van anar prenent un paper cada vegada més important, en part com a conseqüència de la nova mobilitat interna dels antics immigrants. Aquest nou model va representar un saldo migratori negatiu de Catalunya amb la resta d'Espanya entre 1981 i 1985 i, encara que va ser lleugerament positiu durant els anys següents, va estar molt lluny dels importants guanys experimentats als anys seixanta i setanta. En aquest context d'intercanvis reduïts amb la resta d'Espanya, des de la segona meitat dels vuitanta es va iniciar un nou corrent immigratori procedent de l'estranger. Aquests trets són els elements estructurals dels quals parteix la mobilitat migratòria dels joves catalans a l'inici de la dècada dels noranta.

4.1. Una mobilitat migratòria juvenil creixent

En relació al passat més recent, els joves catalans canvien de municipi amb més freqüència? La resposta és sí. Si obviem l'etapa anterior a 1975, en què la mobilitat migratòria laboral dels joves era extrema, però responia a causes diferents, l'augment de la mobilitat migratòria respecte a la dècada dels vuitanta és evident. Més de 50.000 joves, sumant la migració interna i l'emigració a la resta d'Espanya, van canviar anualment de municipi en els quatre anys del període 1992-1995, xifra que va augmentar fins als 58.000 moviments anuals

en el període 1997-1999, amb un increment del 16% i un increment en nombres absoluts d'un 54% des del final de la dècada dels vuitanta —taula 5.

En conjunt, la taxa de mobilitat migratòria dels joves catalans va passar del 33,4 per mil en el període 1992-1995 al 40,1 per mil entre 1997 i 1999, nivells que situen Catalunya com a capdavantera entre totes les comunitats autònomes quant a mobilitat juvenil. Aquest resultat és el producte, en part, d'una xarxa urbana més desenvolupada amb una forta integració funcional, i segurament és signe d'un grau més alt de modernització social i econòmica.

La importància de la mobilitat migratòria juvenil queda patent amb les dades següents: entre 3 i 4 joves de cada 100 canvien de municipi —majoritàriament dins de Catalunya— cada any en el període 1992-1999. Si se suposa que un jove que canvia de municipi no ho torna a fer abans de complir els 30 anys, es pot estimar que més de la meitat dels joves catalans que avui tenen 15 anys viurien en un altre municipi en arribar als 30 si la intensitat de la mobilitat migratòria no tingués canvis importants i fos com la del període 1992-1999. Aquesta forta mobilitat incideix en la planificació de diferents serveis públics de caràcter local, especialment els que afecten els transports, la xarxa d'escoles públiques i els serveis sanitaris.

Taula 5. La mobilitat migratòria dels joves catalans entre 15 i 29 anys. (1988-1999). Moviments anuals.

Període	Migració interna	Emigració a la resta Espanya	Immigració de la resta Espanya	Migració neta Espanya	Immigració estrangera
1988-90	32.229	7.798	12.742	4.944	1.332
1992-95	41.491	8.813	9.375	562	2.058
1997-99	50.087	8.255	9.286	1.031	4.667
Taxes					
1988-90	22,38	5,42	8,85	3,43	0,93
1992-95	27,91	5,93	6,31	0,38	1,38
1997-99	34,44	5,68	6,38	0,71	3,21
Índex 100 = 1988-1990					
1988-90	100	100	100	100	100
1992-95	125	109	73	11	148
1997-99	154	105	72	21	345

Font: Estadística de variacions residencials i Estadística de població (1996). Elaboració pròpia a partir del CED.

L'evolució de la mobilitat interna juvenil des de 1988 a 1999 té un creixement lineal, sense alteracions rítmiques d'importància. Aquesta evolució temporal és relativament independent de les conjuntures econòmiques, ja que els primers anys noranta estan emmarcats en una situació de crisi econòmica i d'ocupació juvenil, mentre que la segona meitat dels vuitanta es pot considerar un període positiu. La mobilitat juvenil té, per tant, un elevat component estructural i és significativament autònoma de la conjuntura. En efecte, els principals motius del canvi residencial juvenil tenen a veure amb l'emancipació i la formació de parella, causes que són relativament estables —com a molt es poden retardar en el temps, però no anul·lar-se definitivament.

La mobilitat emigratòria cap a la resta d'Espanya ha experimentat un creixement molt suau —de només un 5%—; es manté força estable, amb una punta situada entre 1993 i 1995, quan les sortides van superar el nivell dels 9.000 moviments. Les entrades de joves de la resta d'Espanya han anat disminuint durant el període 1988-1999. Sorprenentment, la immigració de joves de la resta d'Espanya s'ha reduït un 30%, cosa que trenca els cicles que significaven augments d'immigrants joves de la resta d'Espanya en períodes de creixement econòmic i disminució en períodes de recessió. Això significa que s'ha perdut la tradicional atracció que Catalunya ha exercit sobre la resta del territori de l'Estat? Les xifres estadístiques sembla que indiquen que sí. Hem de considerar l'existència de noves oportunitats d'inserció laboral en altres comunitats, no presents en dècades passades. També és important tenir en compte la posició excèntrica de Catalunya dins del territori espanyol: els altres focus actuals de creixement econòmic, com ara Madrid o València, són més propers, com a mitjana, dels hipotètics llocs d'origen. És a dir, a Espanya s'ha incrementat la competència territorial per tal d'atreure els potencials joves emigrants.

El fet nou, pel que fa a la mobilitat migratòria juvenil, és l'augment espectacular de les arribades de joves de l'estranger, que s'han triplicat en el transcurs d'una dècada. En el trienni 1997-1999 suposaven el 345% dels valors de finals de la dècada dels vuitanta. Malgrat això, les entrades de joves de l'estranger signifiquen només la meitat de la immigració de la resta d'Espanya en les mateixes edats. L'impacte d'aquestes entrades de joves de l'estranger és, tanmateix, superior al saldo migratori net amb la resta d'Espanya i segueix una tendència accelerada de creixement. No hauríem de rebutjar la possibilitat d'un lent procés de substitució dels immigrants que venien de la resta d'Espanya per la nova immigració de l'estranger.

4.2. L'edat, la formació de parella i el nivell d'instrucció, determinants individuals de la mobilitat migratòria dels joves

Les característiques individuals dels joves en relació al sexe, l'edat, la posició en la llar i el nivell d'estudis incideixen fortament en la mobilitat migratòria.

La població jove és el grup demogràfic que té la intensitat migratòria més elevada a Catalunya, tal com succeeix en totes les societats modernes. Les dones joves es mouen amb més intensitat i precocitat en el calendari de la mobilitat migratòria; les diferències entre sexes són poc importants en els grups dels 15-19 i 25-29 anys i molt significatives en el grup dels 20-24 anys.

Ara bé, si controlem la intensitat segons les característiques que més incideixen en la mobilitat, resulta que els homes tenen una probabilitat lleugerament més elevada de migrar. Aquests resultats, que poden semblar contradictoris, es produeixen perquè no és el sexe el que explica que la intensitat de mobilitat sigui més elevada en les dones, sinó el fet que es tracta d'una població amb unes característiques més propícies a la mobilitat, entre les quals hi ha el nivell d'estudis més alt —com ja s'ha assenyalat en aquest mateix treball.

La relació existent entre la intensitat migratòria interna i l'edat s'explica per l'efecte dels canvis d'estat lligats al cicle de vida més que per la mateixa edat. Els resultats obtinguts apunten que la formació de parella —mesurada a partir del canvi d'estat civil— és la variable fonamental per interpretar la mobilitat migratòria interna dels joves. Els canvis d'estat civil que es produeixen en les edats joves acostumen a tenir associats un canvi d'habitatge i una migració. Aquesta interrelació entre canvi d'estat civil i canvi de residència és fonamental per comprendre el sistema migratori dels joves catalans.

El fet de tenir estudis universitaris fa augmentar considerablement la probabilitat de migrar en relació amb la població amb estudis primaris. En l'actualitat, la localització espacial de la residència de la població amb estudis universitaris és més flexible que la dels joves amb un nivell d'estudis més baix.

La relació amb l'activitat té una incidència més complexa, amb uns efectes molt diferents en cadascun dels tipus de migració. El fet més important és que els aturats tenen una mobilitat migratòria respecte a la resta d'Espanya significativament superior a la d'altres situacions laborals.

4.3. La distància i el context regional, determinants geogràfics de la mobilitat interna dels joves catalans

Catalunya ha evolucionat des d'un model migratori en el qual predominaven els desplaçaments dels municipis rurals als urbans a un altre en què la mobilitat migratòria es caracteritza per intercanvis entre unitats de les mateixes característiques, però en els contextos espacials més propers. La forma predominant de mobilitat migratòria juvenil durant la dècada dels noranta és la de curta distància, molt basada en els espais de relació local.

Com més petita és la grandària, més elevada és la intensitat de l'emigració juvenil del municipi, però també, i això es pot considerar un tret propi només de les darreres dècades, més intensa és la immigració. Per tant, la renovació de la població jove, és a dir, la intensitat agregada de l'emigració i la immigració, és màxima en els petits municipis i mínima en els grans municipis urbans. El món rural és l'espai de la màxima dinàmica migratòria i residencial dels joves, mentre que el món urbà és més estable. Cal destacar que és la intensitat de la immigració la que determina la intensitat i el signe de la migració neta.

Tanmateix, la ubicació regional condiona més la mobilitat que no pas la mida del municipi, al contrari del que passava fins als anys vuitanta. La major part dels fluxos migratoris s'estableixen a l'interior de cada àmbit regional —taula 6— i entre municipis de la mateixa grandària poblacional. Els moviments migratoris entre àmbits són escassos, amb l'excepció dels fluxos secundaris, que es dirigeixen, generalment, cap a l'àmbit metropolità i els grans municipis urbans. La mobilitat interna en cada àmbit implica una certa redistribució entre els diferents nivells de grandària, preferentment des dels municipis grans cap als petits.

Taula 6. Taxes anuals de mobilitat migratòria dels joves catalans entre 15 i 29 anys per àmbits territorials (1992-1999).

1992-1995	Migració dins de l'àmbit	Emigració cap a la resta de Catalunya	Emigració cap a la resta d'Espanya	Immigració de la resta de Catalunya	Immigració cap a la resta d'Espanya	Immigració de l'estranger	Migració neta amb la resta de Catalunya	Migració neta amb la resta d'Espanya	Migració neta total
Àmbit Metropolità	24,2	3,6	5,5	2,0	5,6	1,2	-1,7	0,1	-0,4
Comarques Gironines	26,8	7,3	8,8	11,2	9,2	1,9	3,9	0,4	6,2
Camp de Tarragona	19,9	7,0	6,7	15,1	10,0	2,5	8,1	3,3	13,8
Terres de l'Ebre	12,8	7,2	6,9	8,3	8,0	1,5	1,1	1,1	3,8
Àmbit de Ponent	16,3	7,1	7,1	8,4	8,4	2,2	1,3	1,3	4,8
Comarques Centrals	18,7	8,1	4,1	11,9	4,2	1,2	3,8	0,1	5,0
Total	23,1	4,7	5,9	4,7	6,3	1,4	0,0	0,4	1,8
1997-1999									
Àmbit Metropolità	32,3	4,5	5,7	2,7	6,3	3,0	-1,8	0,6	1,8
Comarques Gironines	29,8	8,4	6,4	13,8	7,5	5,1	5,4	1,1	11,6
Camp de Tarragona	21,9	9,4	6,6	15,6	9,0	3,5	6,2	2,4	12,2
Terres de l'Ebre	12,8	8,1	8,4	8,2	8,0	4,2	0,1	-0,4	4,0
Àmbit de Ponent	18,2	8,2	8,0	9,5	9,2	4,3	1,4	1,2	6,8
Comarques Centrals	23,7	10,7	3,6	15,0	3,7	2,7	4,2	0,1	7,0
Total	29,6	5,9	5,8	5,9	6,6	3,3	0,0	0,7	4,0

Font: Estadística de variacions residencials 1992-1999. Elaboració pròpia a partir del CED.

La major part dels moviments migratoris de joves catalans tenen lloc en l'àmbit metropolità. Més del 70% dels moviments migratoris interns tenen el seu origen en l'àmbit metropolità, la qual cosa es correspon amb el seu pes demogràfic. Aquest àmbit és l'únic que perd població jove a causa de la migració interna amb unes magnituds similars en els dos períodes analitzats. En aquest sentit, l'àmbit metropolità és un espai difusor dels joves cap a la resta de Catalunya —taula 6.

Pel que fa a la resta d'àmbits, la intensitat relativa expressada com a suma de totes les formes de migracions juvenils internes —migració dins de l'àmbit, amb la resta de Catalunya i amb Espanya— és més intensa a les comarques gironines, tant en la immigració —47,1 per mil en el període 1992-1995 i 51,1 en el 1997-1999— com en l'emigració —42,8 i 44,6 per mil respectivament—. El Camp de Tarragona és el que té la taxa de migració neta més elevada en els dos períodes —11,3 i 8,6 per mil—, i és l'únic àmbit amb un important creixement migratori intern de joves, producte d'una immigració municipal elevada molt per sobre de l'emigració municipal, que es manté al nivell del conjunt de Catalunya. Les Terres de l'Ebre presenten, per contra, la mobilitat migratòria de joves més baixa, amb una lleugera migració neta negativa entre 1997 i 1999 —del -0,22 per mil.

Contràriament al que hom podria pensar, la mobilitat migratòria dels joves metropolitans —la taxa d'emigració entre 1992 i 1995 és del 33,3 per mil— no és gaire diferent de la mitjana de Catalunya —33,6 per mil en el mateix període—. De fet, el comportament de Catalunya està condicionat per l'elevat pes de l'àmbit metropolità sobre el conjunt. Les comarques metropolitanes estan a mig camí entre la mobilitat de les comarques gironines i l'estabilitat dels joves del sud de Catalunya. Però les sortides superen les entrades, de tal manera que aquest àmbit manté una migració neta negativa amb la resta de Catalunya —del -1,7 per mil entre 1992 i 1995 i del -1,8 per mil en el període següent— que ha pogut ser compensada, entre 1997 i 1999, per l'entrada de joves immigrants de l'estranger. En aquest sentit, l'àmbit metropolità recull més del 60% de les entrades procedents de l'estranger, un 65% de les entrades de la resta d'Espanya i només un 30% dels intercanvis que es produeixen entre els diferents àmbits de Catalunya.

4.4. Les característiques socioeconòmiques dels municipis incideixen d'una manera heterogènia en la mobilitat migratòria dels joves

Fins ara, aquest estudi ha analitzat la mobilitat migratòria juvenil des d'una òptica territorial basada en les divisions administratives municipals i regionals. Ara es tracta d'abordar l'anàlisi de les migracions a partir de la tipologia construïda

en el segon apartat d'aquest estudi, amb la intenció d'avaluar els efectes que els diferents tipus de municipis tenen sobre la mobilitat del col·lectiu objecte d'estudi.

De la mateixa manera que s'ha establert per al conjunt dels municipis i àmbits regionals catalans, la intensitat emigratòria no presenta unes grans diferències entre els tipus de municipis analitzats; per contra, la immigració té una elevada variabilitat territorial en la qual tenen un paper determinant les característiques estructurals que defineixen els tipus de municipis. Cal subratllar una altra vegada que l'especificitat dels diferents models territorials de mobilitat migratòria a Catalunya prové del poder d'atracció —immigració—, i no de la seva capacitat expulsora.

Els municipis que tenen una capacitat d'atracció més alta són els dinàmics no polaritzats socialment, amb una immigració que suposa una renovació anual de més del 10% de la seva població juvenil, i els que presenten un dinamisme més alt en el sector de l'habitatge, amb una intensitat de gairebé el 9% en la renovació dels efectius juvenils entre 1997 i 1999. Totes dues àrees dupliquen el valor de la mitjana de Catalunya. També són municipis amb un elevat poder immigratori, d'una banda, els que es defineixen pel seu caràcter d'àrees turístiques i de segona residència, i de l'altra, els de classes mitjanes i altes, encara que amb uns valors sensiblement inferiors. Els municipis rurals i els industrials de l'interior de Catalunya presenten intensitats immigratòries només un xic superiors a les del conjunt català. Per contra, els municipis urbans centrals i els que pateixen un cert declivi industrial tenen una capacitat d'atracció relativament baixa.

Tots els tipus de municipis mostren una migració neta positiva, amb l'excepció de les dues últimes categories esmentades en el paràgraf anterior, amb una lleugera emigració neta —del -3,7 i -2,6 per mil respectivament—. Els municipis del tipus dinàmic no polaritzat socialment tenen la taxa de migració neta positiva més elevada, que els suposa una entrada neta anual d'un 7% de joves.

Tots els tipus de municipis mantenen una posició molt semblant en el rànquing d'intensitats, segons diferents formes de mobilitat migratòria. La seva posició no varia entre un i altre període, la qual cosa es pot interpretar com una mena d'estabilitat estructural en la mobilitat.

La intensitat més gran d'intercanvis entre municipis de les mateixes característiques socials, econòmiques i demogràfiques correspon als municipis urbans centrals, que són els únics que presenten una mobilitat migratòria significativa en aquest tipus de migració. Cal recordar el protagonisme de l'àmbit metropolità en el conjunt de migracions internes. La resta de categories manifesta un grau més baix d'intercanvis que es pot explicar per la manca de contigüitat territorial dels seus municipis.

Taula 7 Taxes anuals de migració dels joves catalans de 15 a 29 anys segons el tipus de municipi de residència (1992-1999).

Grup de municipis	Migració dins del grup	Emigració cap a la resta de Catalunya	Emigració cap a la resta d'Espanya	Immigració de la resta de Catalunya	Immigració de fora de Catalunya	Mig. neta amb la resta de Catalunya	Migració neta amb l'exterior	Migració neta total
1992-1995								
(1)	8,5	22,5	5,3	28,8	7,3	6,3	2,1	8,4
(2)	11,6	19,2	11,9	32,9	20,0	13,7	8,1	21,7
(3)	5,4	26,0	4,9	58,0	7,1	32,0	2,1	34,1
(4)	3,7	36,1	4,3	95,9	7,4	59,8	3,1	62,9
(5)	10,0	18,6	4,5	23,9	6,6	5,2	2,2	7,4
(6)	1,1	27,5	5,0	53,5	8,1	26,0	3,2	29,2
(7)	16,4	11,4	6,0	5,2	7,2	-6,1	1,2	-5,0
(8)	5,6	20,2	3,9	19,6	4,6	-0,6	0,7	0,1
Catalunya	14,0	14,5	6,1	14,5	7,9	0,0	1,8	1,8
1997-1999								
(1)	8,4	24,8	5,0	33,4	9,7	8,5	4,7	13,3
(2)	13,2	24,4	9,1	36,5	20,8	12,1	11,7	23,8
(3)	8,4	37,5	4,1	76,5	8,6	38,9	4,5	43,4
(4)	5,0	55,2	4,0	119,6	9,8	64,4	5,8	70,2
(5)	11,8	22,1	4,3	29,0	8,3	6,9	4,0	10,9
(6)	2,3	39,0	4,9	63,5	10,7	24,5	5,8	30,3
(7)	19,4	13,6	5,8	6,8	8,9	-6,9	3,1	-3,8
(8)	5,9	26,5	2,8	21,7	5,0	-4,8	2,2	-2,6
Catalunya	16,5	17,9	5,7	17,9	9,6	0,0	3,9	3,9
(1) Municipis rurals de l'interior de Catalunya	(2) Municipis d'àrees turístiques i de segona residència							
(4) Municipis dinàmics no polaritzats socialment	(5) Municipis industrials de la Catalunya interior							
(7) Municipis urbans centrals	(8) Municipis en declivi industrial							
	(3) Municipis amb dinamisme demogràfic i d'habitatge							
	(6) Municipis de classes mitjanes i altes							

Els municipis urbans centrals presenten la intensitat més baixa de sortides cap a altres tipus de municipis de la resta de Catalunya, però també el nivell més baix d'entrades de la resta de Catalunya. Per contra, els municipis dinàmics no polaritzats socialment tenen un elevat nivell d'intercanvis, igual que els de classes mitjanes i altes i els més dinàmics en relació amb l'habitatge. En aquestes tres categories de municipis, el fort intercanvi és producte de la dinàmica residencial lligada a l'habitatge; per contra, entre els municipis d'àrees turístiques i de segona residència sembla més apropiat parlar d'oportunitats laborals.

Els municipis de les àrees turístiques i de segona residència són els espais territorials que reben una immigració més intensa de fora de Catalunya, especialment de la resta d'Espanya, amb uns nivells que dupliquen la següent categoria de municipis —corresponen als de classes mitjanes i altes—. Per contra, són també les àrees amb més emigració relativa cap a la resta d'Espanya. Aquests resultats indiquen l'existència d'una forta circulació de treballadors d'altres comunitats autònomes que arriben a aquestes àrees per desenvolupar moltes de les tasques de caràcter estacional.

L'aplicació de la tipologia de municipis mostra una incidència heterogènia de l'estructura social, econòmica i demogràfica sobre la intensitat i el tipus de mobilitat migratòria dels joves; tanmateix, ha permès comprendre el substrat social i econòmic que caracteritza les àrees geogràfiques expulsores i atractores de població jove a Catalunya.

5. CONCLUSIONS GENERALS

5.1. Incidència desigual dels entorns socioeconòmics i demogràfics sobre les característiques del jovent a Catalunya

- L'agrupament dels municipis catalans en àrees d'unes característiques socioeconòmiques i demogràfiques similars ha estat una eina molt valuosa per comprendre les diferències territorials dels joves en matèries com l'educació, l'activitat, la situació socioprofessional i la branca d'activitat.
- Un dels canvis més espectaculars que hi ha hagut recentment entre els joves a Catalunya és l'extensió i el nivell d'estudis assolits, en el qual destaca, sobretot, el procés de *feminització de l'escolarització* entre els 20 i 24 anys, que apareix en tots els entorns territorials analitzats.
- La principal conclusió d'aquest estudi, pel que fa a la dimensió territorial de les característiques dels joves, és que *l'estructura social dels municipis és el factor que més explica les diferències territorials en el nivell d'instrucció i formació de la joventut catalana*. Aquesta relació és molt positiva en tres tipus de municipis: en els de classes mitjanes i altes per a tots dos sexes, en les àrees rurals per a les dones i en els municipis urbans centrals amb una composició social més heterogènia. Per contra, en els municipis urbans centrals on l'estatus social de la població és baix es troba menys escolarització entre els 20 i 24 anys i una proporció reduïda de joves amb estudis universitaris. Aquest fet també es constata en els municipis industrials de l'interior de Catalunya.
- La formació i l'activitat dels joves a Catalunya està estretament relacionada. *Els diferents entorns socioterritorials mostren itineraris excloents entre la formació i l'activitat*. En els municipis on la formació dels joves és elevada, la seva activitat és baixa fins als 25-29 anys. Per contra, en els municipis on la formació de la població jove és més baixa, l'activitat d'aquest col·lectiu presenta uns nivells significativament més alts.
- En relació amb la conclusió anterior, podem dir que a Catalunya funcionen *tres models territorials que lliguen escolarització, nivell d'instrucció i activitat*: un primer model polaritzat de formació elemental, amb una alta proporció de joves que tenen la titulació primària, un baix nivell relatiu de titulats superiors i una activitat elevada, que es localitza als municipis industrials de l'interior de Catalunya, les àrees turístiques i de segona residència i els municipis de baix

estatus social dins de la categoria de municipis urbans centrals; un segon model que té, al contrari, una proporció més elevada de titulats superiors i es troba als municipis de classes mitjanes i altes, i un tercer model, característic d'algunes zones rurals, en el qual els homes completen els cicles formatius obligatoris, s'incorporen després al mercat laboral i deixen l'excel·lència educativa a les dones. En el primer model, els joves canvien formació per activitat; en el segon passa el contrari, i el tercer representa una via intermèdia.

- Els joves dels àmbits més rurals s'incorporen abans i amb més intensitat al mercat laboral, mentre que les àrees urbanes de Catalunya presenten els nivells més baixos d'ocupació i, per contraposició, més elevats d'atur. En els municipis rurals i industrials de l'interior de Catalunya, el dèficit demogràfic i la proximitat al teixit social productiu afavoreixen la integració dels joves al món laboral. Els municipis més dinàmics en l'aspecte demogràfic i de l'habitatge i les àrees turístiques i de segona residència, on es localitzen sectors de l'economia amb un dinamisme molt alt, també presenten taxes d'atur més baixes entre els joves. Per contra, els joves urbans es troben en mercats laborals caracteritzats per una oferta més elevada del factor feina i una alta mobilitat, de manera que un lloc de treball ofert en un municipi de la regió metropolitana pot ser cobert per individus d'altres municipis de la mateixa àrea. En resum, *els sectors agraris i industrials de les zones rurals i aquells on predomina el turisme tenen un nivell d'ocupació juvenil més alt que les zones urbanes.*
- *L'eventualitat de l'ocupació dels joves és fruit de la terciarització de l'economia.* Aquesta característica, que es manifesta en tots els municipis analitzats, afecta d'una manera més intensa les dones, en part, perquè estan més integrades en el sector serveis. La proporció més elevada de joves assalariats eventuals es troba als municipis d'àrees turístiques i de segona residència, caracteritzats per un alt percentatge d'activitats estacionals, mentre que els joves residents en municipis de classes mitjanes i altes presenten la proporció més elevada d'assalariats fixos. Aquests últims resultats mostren una certa reproducció social per part dels joves dels contextos socioterritorials en els quals resideixen.
- Els joves reproduïen, en part, l'estructura per branca d'activitat dels municipis on resideixen, però substituïnt, en alguns agrupaments territorials, una part de les activitats dels seus "progenitors" per l'ocupació en sectors més dinàmics de l'economia. Tanmateix, *l'augment de formació dels joves pot introduir una esquerda en els mecanismes de reproducció de l'estructura social i econòmica dels entorns on resideixen.*

5.2. Intensitat creixent de la mobilitat interna de curta distància en un marc de desurbanització i d'increment de la immigració estrangera de joves

- La intensitat de la mobilitat migratòria dels joves ha experimentat un *creixement ininterromput al llarg de la dècada dels noranta*, elevat en la mobilitat interna i molt suau en la mobilitat emigratòria cap a la resta d'Espanya. Les entrades de joves de la resta d'Espanya han anat disminuint, fet que assenyalava una pèrdua de la tradicional atracció que Catalunya ha exercit sobre la resta del territori de l'Estat. La manca d'aquests efectius ha estat compensada per l'augment espectacular de les arribades de joves de l'estranger. No hauríem de rebutjar la possibilitat d'un lent procés de substitució dels immigrants que venien de la resta d'Espanya per la nova immigració de l'estranger.
- La mobilitat migratòria dels joves catalans es caracteritza per un *predomini de les migracions de curta distància* a l'interior de Catalunya.
- *La intensitat de l'emigració és molt homogènia territorialment i la de la immigració presenta una forta variabilitat territorial*, de tal manera que *la immigració és la que determina el signe i la intensitat de la migració neta juvenil* de la majoria d'unitats territorials catalanes. L'element que explica el signe final de l'intercanvi migratori de joves de les diferents unitats territorials és la capacitat d'atracció de joves forans i no la intensitat de sortides dels joves residents.
- La intensitat relativa de l'emigració és inversa a la grandària del municipi. És a dir, *els municipis urbans no tenen la intensitat emigratòria més elevada*, contràriament al que hom podria pensar.
- Les característiques individuals dels joves en relació al sexe, l'edat, la posició en la llar i el nivell d'estudis incideixen fortament en els nivells de mobilitat migratòria. La població jove és el grup demogràfic que té la intensitat migratòria més elevada a Catalunya. Les dones joves experimenten més intensitat en la mobilitat migratòria perquè es tracta d'una població amb unes característiques més propícies a la mobilitat, entre les quals un nivell d'estudis més elevat. *La formació de parella és la variable fonamental per interpretar la mobilitat migratòria interna dels joves. El fet de tenir estudis universitaris augmenta la probabilitat de migrar* en relació amb la població amb estudis primaris.

- *Els grans municipis urbans de l'àmbit metropolità perden joves per migració.* L'explicació d'aquest fet la trobem més aviat en el volum demogràfic d'aquestes unitats, i no tant en la intensitat negativa de la migració neta. És important, però, l'escàs poder d'atracció dels grans municipis urbans. Resumint, *els grans municipis urbans no és que expulsin joves, sinó que més aviat són incapaçs d'atreure'ls.*
- *La pèrdua de les grans unitats urbanes explica el guany de joves per migració de la resta d'unitats territorials de Catalunya.* La migració neta juvenil és més favorable en els municipis de les comarques costaneres i de les comarques de l'Alt Pirineu pertanyents a agrupaments de municipis turístics i de segona residència. *Els municipis que perden més joves se situen al nucli metropolità de Barcelona.*
- *Les comarques gironines tenen el nivell més alt de mobilitat migratòria i les Terres de l'Ebre, el més baix.* Tanmateix, l'àmbit que actualment presenta un increment més gran de la mobilitat migratòria és l'àmbit metropolità.
- *La immigració procedent de la resta d'Espanya i de l'estranger continua triant els espais urbans,* però emergeixen com a primera localització a Catalunya les àrees turístiques i de segona residència.
- La major part dels fluxos migratoris s'estableix a l'interior de cada agrupament de municipis, entre municipis de la mateixa grandària poblacional i característiques socioeconòmiques. *La ubicació regional i les característiques socioeconòmiques de les àrees condicionen més el nivell de mobilitat migratòria que no pas la mida del municipi,* al contrari del que succeïa en el passat.
- De la mateixa manera que s'ha establert per al conjunt dels municipis i àmbits regionals catalans, la intensitat emigratòria no presenta grans diferències entre els tipus de municipis analitzats; per contra, *els elements estructurals que defineixen els tipus de municipis segons les característiques socioeconòmiques i demogràfiques determinen la intensitat de la immigració,* que presenta, d'altra banda, una elevada variabilitat territorial.
- Els municipis dinàmics no polaritzats socialment, els de sectors territorials amb un fort dinamisme en el sector de l'habitatge, els de classes mitjanes i altes i els d'àrees turístiques i de segona residència són els tipus de municipis que tenen una mobilitat immigratòria més intensa de joves d'altres zones de Catalunya i Espanya. Per contra, els municipis urbans centrals i els pertanyents a àrees en declivi industrial presenten una baixa capacitat d'atracció.

L'estratificació per característiques socioeconòmiques i demogràfiques dels municipis catalans a mitjans de la dècada dels noranta ha proporcionat una eina per entendre les complexes relacions existents entre el territori i els tres que caracteritzaven el jovent català. Tanmateix, durant la segona meitat de la dècada s'han produït tres canvis significatius en l'entorn social i econòmic d'aquest col·lectiu: un fort creixement econòmic que afecta els nivells d'ocupació, un augment espectacular del preu de l'habitatge i l'arribada d'un important nombre d'immigrants estrangers. És molt possible que aquests canvis hagin incidit d'una manera significativa sobre les característiques del jovent i la seva plasmació en el territori. El cens de 2001 ens proporcionarà una informació més actualitzada sobre l'educació, l'activitat i l'estructura social de la joventut catalana i, en especial sobre la seva distribució territorial.

A la dècada dels noranta, Catalunya s'ha caracteritzat per un increment continu de la intensitat relativa de la mobilitat migratòria dels joves. En els pròxims anys, encara que no disminueixi la intensitat relativa, s'espera una reducció del nombre absolut de joves migrants per l'efecte de la baixa natalitat dels anys 80; això no obstant, no se sap de quina magnitud serà i quins grups de joves afectarà. Tanmateix, l'augment de la mobilitat migratòria dels joves dins de Catalunya marca una tendència cap a la disminució de l'estabilitat territorial de la residència, cosa que incrementa les possibilitats de canvi en les ubicacions residencials d'aquest col·lectiu. Així doncs, és probable que per als joves aquest augment de canvis espacials de residència no tingui la mateixa repercussió personal i no signifiqui un trencament de les relacions territorials quotidianes. El paper del desenvolupament de les xarxes i els mitjans de transport hi és fonamental.

Aquest estudi s'ha centrat en les característiques individuals dels migrants joves. Tanmateix, la comprensió del fenomen de la mobilitat migratòria en aquestes edats passa per considerar la decisió de migrar dins de les relacions d'inserció social del jove, entre les quals l'àmbit de la parella. Un aspecte que caldria estudiar és el procés d'optimització de l'elecció residencial, considerant els llocs de residència anterior de cada membre de la parella, així com els respectius llocs de treball i les possibilitats econòmiques d'accés a un habitatge en els municipis pròxims. La combinació d'aquests tres factors ens donaria una visió més integrada i completa dels processos migratoris dels joves durant la inserció social en el món adult. Les properes dades del cens de 2001 ens permetran abordar aquest punt.

AGRAÏMENTS

Voldríem agrair la col·laboració de l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT), que ens ha proporcionat una explotació a mida de l'Estadística de població de 1996 i ens ha facilitat bona part de la informació municipal, i de l'Institut Nacional d'Estadística (INE), que ens ha proporcionat les microdades de mobilitat migratòria dels joves corresponents a l'Estadística de variacions residencials del període 1992-1999.

BIBLIOGRAFIA

- Ajenjo, M.; Arribas, R.; Blanes, A.; Mendizabal, E., i Módenes, J. A. (1998), *La població de Catalunya 1986-1991*, Barcelona, Direcció General d'Ordenació del Territori i Urbanisme, col·lecció «Perspectives Territorials», núm. 7, Generalitat de Catalunya.
- Cabré, A. i Pujadas, I. (1984), «Població i recursos humans a Catalunya», a DDAA, *Reconeixement territorial de Catalunya*, Barcelona, Generalitat de Catalunya, Departament de Política Territorial i Obres Públiques, vol. 6-7.
- Garrido, L. i Requena, M. (1996), *La emancipación de los jóvenes en España*, Madrid, Instituto de la Juventud .
- Giner, S. (1998) (dir.), *La societat catalana*, Barcelona, Institut d'Estadística de Catalunya.
- Módenes, J. A. i Pascual, J. (1998), «Les migracions interiors a Catalunya. Intensitat, selectivitat i estructura espacial dels fluxos migratoris», a Giner, S. (ed.), *La societat catalana*, Barcelona, Institut d'Estadística de Catalunya.
- Módenes, J. A. i López, J. (2001), *Els joves catalans en el 2011: els canvis que vénen*, Barcelona, Secretaria General de Joventut, col·lecció «Estudis», núm. 4, Generalitat de Catalunya.
- Recaño, J. (1997), «Els fluxos demogràfics entre Catalunya i l'exterior», a Parellada, M. (ed.), *La balança de pagaments de Catalunya*, Barcelona, Generalitat de Catalunya, Institut d'Estudis Autònoms.
- Recaño, J. i Solana, M. (1998), «Migració residencial entre Catalunya i la resta d'Espanya», a Giner, S. (ed.), *La societat catalana*, Barcelona, Institut d'Estadística de Catalunya.
- Sánchez C. i Domínguez M. (2001), «Anàlisi de l'estructura social de les comarques catalanes a partir de dades censals», *Revista Catalana de Sociologia*, núm. 14, p. 193-213.
- Sánchez, J. E., i Moreno, D. (1997), *Perfil socio-econòmic dels municipis catalans. Instruments per a la gestió*, Barcelona, Fundació CIREM.
- Trilla, C., (dir.), Institut DEP (2000), *Els joves catalans i l'habitatge*, Barcelona,

Secretaria General de Joventut, col·lecció «Estudis», 3.

— Vidal, T. (dir.) (1983), *Atlas socioeconòmic de Catalunya*, Barcelona.

FONTS ESTADÍSTIQUES

— Estadística de població de 1996 elaborada per l'Institut d'Estadística de Catalunya

— Cens de població de 1991 elaborat per l'Institut Nacional d'Estadística

— Informacions municipals extretes de la pàgina web de l'Institut d'Estadística de Catalunya: www.idescat.es.

— Microdades de l'Estadística de variacions residencials del període 1992-1999 subministrada per l'Institut Nacional d'Estadística.

ANNEX I LLISTAT DE VARIABLES QUE HAN INTERVINGUT EN LA CREACIÓ DELS FACTORS

- Variables demogràfiques. La taxa de creixement demogràfic, taxa de creixement natural i migratori, les proporcions de persones de més de 65 anys, de llars de solitaris i d'immigrants de la resta d'Espanya entre la població de 30 a 64 anys.
- Variables referides a l'estructura i les formes d'ocupació de l'habitatge. La proporció d'habitatges secundaris entre els habitatges familiars, taxa de construcció d'habitatges en el període 1992-1998 i, per últim, el nombre de places hoteleres per mil habitants l'any 1996.
- Variables sobre la branca d'activitat de la població ocupada. Entre els ocupats de 30 a 64 anys hem distingit: les proporcions d'ocupats dedicats a l'agricultura, ramaderia i pesca, al sector de la construcció, a les indústries i al sector serveis.
- Variables sobre l'activitat femenina. La taxa d'activitat i d'ocupació de les dones entre 30 i 64 anys.
- Variables sobre l'atur. La taxa d'atur de l'any 1996 i un índex que inclou la variació de l'atur entre els períodes 1992-1995 i 1996-1999.
- Variable sobre el nivell de renda. Import mitjà de l'impost sobre la renda de les persones físiques l'any 1996.
- Variables sobre la situació professional de la població ocupada. Les proporcions d'empresaris amb personal, sense personal i d'assalariats —com a suma dels assalariats eventuais i fixos—. Les tres variables estan referides, igualment, a la població entre 30 i 64 anys.
- Variables sobre el nivell d'instrucció de la població. S'ha considerat entre el conjunt dels individus de 30 a 64 anys la població sense titulació i els titulats superiors com a indicadors contrastats del nivell d'educació.
- Variable sobre l'estructura espacial del mercat de treball. La proporció de llocs de treball local ocupats pels residents al municipi.

ANNEX 2 LOCALITZACIÓ DELS MUNICIPIS CATALANS DINS LA TIPOLOGIA MUNICIPAL

- (1) Municipis rurals de l'interior de Catalunya
- (2) Municipis d'àrees turístiques i de segona residència
- (3) Municipis amb dinamisme demogràfic i de l'habitatge
- (4) Municipis dinàmics no polaritzats socialment
- (5) Municipis industrials de la Catalunya interior
- (6) Municipis de classes mitjanes i altes
- (7) Municipis urbans centrals
- (8) Municipis en declivi industrial

Municipi	Tipologia dels municipis
Alt Camp	
Aiguamúrcia	1
Alcover	5
Alió	1
Bràfim	1
Cabra del Camp	1
Figuerola del Camp	1
Garidells, Els	1
Masó, La	1
Milà, El	1
Montferri	1
Mont-ral	1
Nulles	1
Pla de Santa Maria, El	1
Pont d'Armentera, El	1
Puigpelat	1
Querol	1
Riba, La	1
Rodonyà	1
Rourell, El	1
Vallmoll	1
Valls	5
Vilabella	1
Vila-rodona	1

Municipi	Tipologia dels municipis
Alt Empordà	
Agullana	1
Albanyà	1
Armentera, L'	1
Avinyonet de Puigventós	1
Bàscara	1
Biure	1
Boadella d'Empordà	1
Borrassà	1
Cabanelles	1
Cabanes	1
Cadaqués	1
Cantallops	1
Capmany	1
Castelló d'Empúries	2
Cistella	1
Colera	1
Darnius	1
Escala, L'	2
Espolla	1
Far d'Empordà, El	1
Figueres	7
Fortià	1
Garrigàs	1

Municipi	Tipologia dels municipis
Garriguella	1
Jonquera, La	7
Lladó	1
Llançà	2
Llers	1
Maçanet de Cabrenys	1
Masarac	1
Mollet de Peralada	1
Navata	1
Ordís	1
Palau de Santa Eulàlia	1
Palau-saverdera	1
Pau	1
Pedret i Marzà	1
Peralada	1
Pont de Molins	1
Pontós	1
Port de la Selva, El	1
Portbou	1
Rabós	1
Riumors	1
Roses	1
Sant Climent Sescebes	1
Sant Llorenç de la Muga	1
Sant Miquel de Fluvià	1
Sant Mori	1
Sant Pere Pescador	1
Santa Llogaia d'Àlguema	1
Saus	1
Selva de Mar, La	1
Siurana	1
Terrades	1
Torroella de Fluvià	1
Vajol, La	1
Ventalló	1
Vilabertran	1
Viladamat	1
Vilafant	3
Vilajuïga	1

Municipi	Tipologia dels municipis
Vilamacolum	1
Vilamalla	1
Vilamaniscle	1
Vilanant	1
Vila-sacra	1
Vilaür	1
Alt Penedès	
Avinyonet del Penedès	1
Cabanyes, Les	1
Castellet i la Gornal	1
Castellví de la Marca	1
Font-rubí	1
Gelida	5
Granada, La	1
Mediona	1
Olèrdola	1
Olesa de Bonesvalls	1
Pacs del Penedès	1
Pla del Penedès, El	1
Pontons	1
Puigdàlber	1
Sant Cugat Sesgarrigues	1
Sant Llorenç d'Hortons	1
Sant Martí Sarroca	1
Sant Pere de Riudebitlles	1
Sant Quintí de Mediona	1
Sant Sadurní d'Anoia	5
Santa Fe del Penedès	1
Santa Margarida i els Monjos	3
Subirats	1
Torrelavit	1
Torrelles de Foix	1
Vilafranca Del Penedes	5
Vilobí del Penedès	1
Alt Urgell	
Alàs i Cerc	1
Arsèguel	1
Bassella	1
Cabó	1

Municipi	Tipologia dels municipis	Municipi	Tipologia dels municipis
Cava	1	Pobla de Claramunt, La	1
Coll de Nargó	1	Prats de Rei, Els	1
Estamariu	1	Pujalt	1
Fígols i Alinyà	1	Rubió	1
Josa i Tuixén	1	Sant Martí de Tous	1
Montferrer i Castellbò	1	Sant Martí Sesgueioles	1
Oliana	1	Sant Pere Sallavinera	1
Organyà	1	Santa Margarida de Montbui	7
Peramola	1	Santa Maria de Miralles	1
Pont de Bar, El	1	Torre de Claramunt, La	4
Ribera d'Urgellet	1	Vallbona d'Anoia	1
Seu d'Urgell, La	2	Veciana	1
Valls d'Aguilar, Les	1	Vilanova del Camí	3
Valls de Valira, Les	1	Bages	
Vansa i Fórnols, La	1	Aguilar de Segarra	1
Alta Ribagorça		Artés	5
Pont de Suert, El	7	Avinyó	5
Vall de Boí, La	2	Balsareny	8
Vilaller	2	Calders	1
Anoia		Callús	1
Argençola	1	Cardona	7
Bellprat	1	Castellbell i el Vilar	8
Bruc, El	1	Castellfollit del Boix	1
Cabrera d'Igualada	1	Castellgalí	1
Calaf	2	Castellnou de Bages	1
Calonge de Segarra	1	Estany, L'	1
Capellades	5	Fonollosa	1
Carme	1	Gaià	1
Castellfollit de Riubregós	1	Manresa	7
Castellolí	1	Marganell	1
Copons	1	Moià	1
Hostalets de Pierola, Els	1	Monistrol de Calders	1
Igualada	5	Monistrol de Montserrat	7
Jorba	1	Mura	1
Llacuna, La	1	Navarces	5
Masquefa	4	Navàs	8
Montmaneu	1	Pont de Vilomara i Rocafort, El	8
Òdena	5	Rajadell	1
Orpí	1	Sallent	8
Piera	4	Sant Feliu Sasserra	1

Municipi	Tipologia dels municipis	Municipi	Tipologia dels municipis
Sant Fruitós de Bages	5	Aldover	1
Sant Joan de Vilatorrada	3	Alfara de Carles	1
Sant Mateu de Bages	1	Ametlla de Mar, L'	1
Sant Salvador de Guardiola	1	Ampolla, L'	1
Sant Vicenç de Castellet	8	Benifallet	1
Santa Maria d'Oló	1	Camarles	1
Santpedor	3	Deltebre	1
Súria	8	Paüls	1
Talamanca	1	Perelló, El	1
Baix Camp		Roquetes	1
Albiol, L'	1	Tivenys	1
Aleixar, L'	1	Tortosa	7
Alforja	1	Xerta	1
Almóster	1	Baix Empordà	
Arbolí	1	Albons	1
Argentera, L'	1	Begur	2
Borges del Camp, Les	1	Belcaire d'Empordà	1
Botarell	1	Bisbal d'Empordà, La	2
Cambrils	2	Calonge	2
Capafonts	1	Castell-Platja d'Aro	2
Castellvell del Camp	1	Colomers	1
Colldejou	1	Corçà	1
Duesaigües	1	Cruïlles, Monells i Sant Sadurní de l'Heura	1
Febró, La	1	Foixà	1
Maspujols	1	Fontanilles	1
Montbrí del Camp	1	Forallac	1
Mont-roig del Camp	2	Garrigoles	1
Prades	1	Gualta	1
Pratdip	1	Jafre	1
Reus	7	Mont-ras	1
Riudecanyes	1	Palafrugell	2
Riudecols	1	Palamós	2
Riudoms	1	Palau-sator	1
Selva del Camp, La	1	Pals	1
Vandellòs i l'Hospitalet de l'Infant ⁷		Parlavà	1
Vilanova d'Escornalbou	1	Pera, La	1
Vilaplana	1	Regencós	1
Vinyols i els Arcs	1	Rupià	1
Baix Ebre		Sant Feliu de Guíxols	2
Aldea, L'	1	Santa Cristina d'Aro	2

Municipi	Tipologia dels municipis	Municipi	Tipologia dels municipis
Serra de Daró	1	Baix Penedès	
Tallada d'Empordà, La	1	Albinyana	4
Torrent	1	Arboç, L'	7
Torroella de Montgrí	2	Banyeres del Penedès	4
Ullà	1	Bellvei	4
Ullastret	1	Bisbal del Penedès, La	4
Ultramort	1	Bonastre	4
Vall-llobrega	1	Calafell	2
Verges	1	Cunit	4
Vilopriu	1	Llorenç del Penedès	4
Baix Llobregat		Masllorenç	4
Abrera	3	Montmell, El	4
Begues	6	Sant Jaume dels Domenys	4
Castelldefels	7	Santa Oliva	4
Castellví de Rosanes	3	Vendrell, El	2
Cervelló	3	Barcelonès	
Collbató	3	Badalona	7
Corbera de Llobregat	3	Barcelona	7
Cornellà de Llobregat	7	Hospitalet de Llobregat, L'	7
Esparreguera	5	Sant Adrià de Besòs	7
Espugues de Llobregat	7	Santa Coloma de Gramenet	7
Gavà	7	Berguedà	
Martorell	3	Avià	1
Molins de Rei	7	Bagà	7
Olesa de Montserrat	5	Berga	8
Pallejà	3	Borredà	1
Papiol, El	7	Capolat	1
Prat de Llobregat, El	7	Casserres	1
Sant Andreu de la Barca	3	Castell de l'Areny	1
Sant Boi de Llobregat	7	Castellar de n'Hug	1
Sant Climent de Llobregat	3	Castellar del Riu	1
Sant Esteve Sesroviès	4	Cercs	1
Sant Feliu de Llobregat	7	Espunyola, L'	1
Sant Joan Despí	7	Fígols	1
Sant Just Desvern	6	Gironella	8
Sant Vicenç dels Horts	7	Gisclareny	1
Santa Coloma de Cervelló	3	Gósol	1
Torrelles de Llobregat	3	Guardiola de Berguedà	1
Vallirana	3	Montclar	1
Viladecans	7	Montmajor	1

Municipi	Tipologia dels municipis
Nou de Berguedà, La	1
Olvan	1
Pobla de Lillet, La	1
Puig-reig	8
Quar, La	1
Sagàs	1
Saldes	1
Sant Jaume de Frontanyà	1
Sant Julià de Cerdanyola	1
Santa Maria de Merlès	1
Vallcebre	1
Vilada	1
Viver i Serrateix	1
Cerdanya	
Alp	2
Bellver de Cerdanya	2
Bolvir	2
Das	2
Fontanals de Cerdanya	2
Ger	2
Guil de Cerdanya	2
Isòvol	2
Lles de Cerdanya	2
Llívia	2
Meranges	2
Montellà i Martinet	2
Prats i Sansor	2
Prullans	2
Puigcerdà	2
Urús	2
Conca de Barberà	
Barberà de la Conca	1
Blancafort	1
Conesa	1
Espluga de Francolí, L'	1
Forès	1
Llorac	1
Montblanc	5
Passanant	1
Piles, Les	1

Municipi	Tipologia dels municipis
Pira	1
Pontils	1
Rocafort de Queralt	1
Santa Coloma de Queralt	5
Sarral	1
Savallà del Comtat	1
Senan	1
Solivella	1
Vallclara	1
Vallfogona de Riucorb	1
Vilanova de Prades	1
Vilaverd	1
Vimbodí	1
Garraf	
Canyelles	4
Cubelles	4
Olivella	4
Sant Pere de Ribes	3
Sitges	7
Vilanova i la Geltrú	7
Garrigues	
Albagés, L'	1
Albi, L'	1
Arbeca	1
Bellguarda	1
Borges Blanques, Les	1
Bovera	1
Castelldans	1
Cervià de les Garrigues	1
Cogul, El	1
Espluga Calba, L'	1
Floresta, La	1
Fulleda	1
Granadella, La	1
Granyena de les Garrigues	1
Juncosa	1
Juneda	1
Omellons, Els	1
Pobla de Cérvoles, La	1
Puiggròs	1

Municipi	Tipologia dels municipis	Municipi	Tipologia dels municipis
Soleràs, El	1	Llagostera	2
Tarrés	1	Llambilles	1
Torms, Els	1	Madremanya	1
Vilosell, El	1	Quart	3
Vinaixa	1	Salt	5
Garrotxa		Sant Andreu Salou	1
Argelaguer	5	Sant Gregori	5
Besalú	5	Sant Joan de Mollet	1
Beuda	5	Sant Jordi Desvalls	1
Castellfollit de la Roca	5	Sant Julià de Ramis	1
Maià de Montcal	5	Sant Martí de Llémena	1
Mieres	5	Sant Martí Vell	1
Montagut	5	Sarrià de Ter	5
Olot	5	Vilablareix	1
Planes d'Hostoles, Les	5	Viladasens	1
Preses, Les	5	Maresme	
Riudaura	5	Alella	6
Sales de Llierca	5	Arenys de Mar	7
Sant Aniol de Finestres	5	Arenys de Munt	1
Sant Feliu de Pallerols	5	Argentona	3
Sant Ferriol	5	Cabrera de Mar	6
Sant Jaume de Llierca	5	Cabrils	6
Sant Joan les Fonts	5	Caldes d'Estrac	2
Santa Pau	5	Calella	2
Tortellà	5	Canet de Mar	1
Vall de Bianya, La	5	Dosrius	4
Vall d'en Bas, La	5	Malgrat de Mar	2
Gironès		Masnou, El	7
Aiguaviva	1	Mataró	7
Bescanó	5	Montgat	7
Bordils	1	Òrrius	2
Campllong	1	Palafolls	3
Canet d'Adri	1	Pineda de Mar	2
Cassà de la Selva	5	Premià de Dalt	7
Celrà	5	Premià de Mar	7
Cervià de Ter	1	Sant Andreu de Llavaneres	6
Flaçà	1	Sant Cebrià de Vallalta	2
Fornells de la Selva	1	Sant Iscle de Vallalta	2
Girona	7	Sant Pol de Mar	7
Juià	1	Sant Vicenç de Montalt	6

Municipi	Tipologia dels municipis
Santa Susanna	2
Teià	6
Tiana	6
Tordera	5
Vilassar de Dalt	7
Vilassar de Mar	7
Montsià	
Alcanar	1
Amposta	1
Freginals	1
Galera, La	1
Godall	1
Mas de Barberans	1
Masdenverge	1
Sant Carles de la Ràpita	1
Sant Jaume d'Enveja	1
Santa Bàrbara	1
Sènia, La	5
Uldecona	1
Noguera	
Àger	1
Albesa	1
Algerri	1
Alòs de Balaguer	1
Artesa de Segre	1
Avellanes i Santa Linya, Les	1
Balaguer	7
Baronía de Rialb, La	1
Bellcaire d'Urgell	1
Bellmunt d'Urgell	1
Cabanabona	1
Camarasa	1
Castelló de Farfanya	1
Cubells	1
Foradada	1
Ivars de Noguera	1
Menàrguens	1
Montgai	1
Oliola	1
Os de Balaguer	1

Municipi	Tipologia dels municipis
Penelles	1
Ponts	1
Preixens	1
Sentiu de Sió, La	1
Térmens	1
Tiurana	1
Torrelameu	1
Vallfogona de Balaguer	1
Vilanova de l'Aguda	1
Vilanova de Meià	1
Osona	
Alpens	1
Balenyà	5
Brull, El	1
Calldetenes	1
Centelles	5
Collsuspina	1
Espinelves	1
Folgueroles	1
Gurb	1
Lluçà	1
Malla	1
Manlleu	5
Masies de Roda, Les	1
Masies de Voltregà, Les	5
Montesquiu	1
Muntanyola	1
Olost	1
Orís	1
Oristà	1
Perafita	1
Prats de Lluçanès	5
Roda de Ter	5
Rupit i Pruit	1
Sant Agustí de Lluçanès	1
Sant Bartomeu del Grau	1
Sant Boi de Lluçanès	1
Sant Hipòlit de Voltregà	5
Sant Julià de Vilatorrada	5
Sant Martí d'Albars	1

Municipi	Tipologia dels municipis	Municipi	Tipologia dels municipis
Sant Martí de Centelles	1	Baix Pallars	2
Sant Pere de Torelló	5	Espot	2
Sant Quirze de Besora	5	Esterrí d'Àneu	2
Sant Sadurní d'Osormort	1	Esterrí de Cardós	2
Sant Vicenç de Torelló	1	Farrera	2
Santa Cecília de Voltregà	1	Guingueta d'Àneu, La	2
Santa Eugènia de Berga	1	Lladorre	2
Santa Eulàlia de Riuprimer	1	Llavorsí	2
Santa Maria de Besora	5	Rialp	2
Santa Maria de Corcó	1	Soriguera	2
Seva	5	Sort	2
Sobremunt	1	Tírvia	2
Sora	1	Vall de Cardós	2
Taradell	5	Pla d'Urgell	
Tavèrnoles	1	Barbens	1
Tavertet	1	Bell-lloc d'Urgell	1
Tona	5	Bellví	1
Torelló	5	Castellnou de Seana	1
Vic	5	Fondarella	1
Vidrà	1	Golmés	1
Viladrau	1	Ivars d'Urgell	1
Vilanova de Sau	1	Linyola	1
Pallars Jussà		Miralcamp	1
Abella de la Conca	1	Mollerussa	5
Castell de Mur	1	Palau d'Anglesola, El	1
Conca de Dalt	1	Poal, El	1
Gavet de la Conca	1	Sidamon	1
Isona i Conca Dellà	1	Torregrossa	1
Llimiana	1	Vilanova de Bellpuig	1
Pobla de Segur, La	1	Vila-sana	1
Salàs de Pallars	1	Pla de l'Estany	
Sant Esteve de la Sarga	1	Banyoles	5
Sarroca de Bellera	1	Camós	1
Senterada	1	Cornellà del Terri	1
Talam	1	Crespià	1
Torre de Cabdella, La	1	Esponellà	1
Tremp	1	Fontcoberta	1
Pallars Sobirà		Palol de Revardit	1
Alins	2	Porqueres	5
Alt Àneu	2	Sant Miquel de Campmajor	1

Municipi	Tipologia dels municipis
Serinyà	1
Vilademuls	1
Priorat	
Bellmunt del Priorat	1
Bisbal de Falset, La	1
Cabacés	1
Capçanes	1
Cornudella de Montsant	1
Falset	7
Figuera, La	1
Gratallops	1
Guiamets, Els	1
Lloar, El	1
Margalef	1
Marçà	1
Masroig, El	1
Molar, El	1
Morera de Montsant, La	1
Poboleda	1
Porrera	1
Pradell de la Teixeta	1
Torre de Fontaubella, La	1
Torroja del Priorat	1
Ulldemolins	1
Vilella Alta, La	1
Vilella Baixa, La	1
Ribera d'Ebre	
Ascó	1
Benissanet	1
Flix	7
Garcia	1
Ginestar	1
Miravet	1
Móra d'Ebre	7
Móra la Nova	7
Palma d'Ebre, La	1
Rasquera	1
Riba-roja d'Ebre	1
Tivissa	1
Torre de l'Espanyol, La	1

Municipi	Tipologia dels municipis
Vinebre	1
Ripollès	
Campdevàdol	5
Campelles	1
Camprodon	1
Gombrèn	1
Llanars	1
Llosses, Les	1
Molló	1
Ogassa	1
Pardines	1
Planoles	1
Queralbs	1
Ribes de Freser	8
Ripoll	5
Sant Joan de les Abadesses	5
Sant Pau de Segúries	1
Setcases	1
Toses	1
Vallfogona de Ripollès	1
Vilallonga de Ter	1
Segarra	
Biosca	1
Cervera	5
Estaràs	1
Granyanella	1
Granyena de Segarra	1
Guissona	5
Ivorra	1
Massoteres	1
Montoliu de Segarra	1
Montornès de Segarra	1
Oluges, Les	1
Plans de Sió, Els	1
Ribera d'Ondara	1
Sanaüja	1
Sant Guim de Freixenet	1
Sant Guim de la Plana	1
Sant Ramon	1
Talavera	1

Municipi	Tipologia dels municipis	Municipi	Tipologia dels municipis
Tarroja de Segarra	1	Vilanova de la Barca	1
Torà	1	Vilanova de Segrià	1
Torrefeta i Florejacs	1	Selva	
Segrià		Amer	5
Aitona	1	Anglès	5
Alamús, Els	1	Arbúcies	5
Albatàrrec	1	Blanes	2
Alcanó	1	Breda	5
Alcarràs	1	Brunyola	5
Alcoletge	1	Caldes de Malavella	5
Alfarràs	5	Cellera de Ter, La	5
Alfés	1	Fogars de Tordera	5
Alguaire	1	Hostalric	5
Almacelles	1	Lloret de Mar	2
Almatret	1	Maçanet de la Selva	5
Almenar	1	Massanes	5
Alpicat	3	Osor	5
Artesa de Lleida	1	Riells i Viabrea	5
Aspa	1	Riudarenes	5
Benavent de Segrià	1	Riudellots de la Selva	5
Corbins	1	Sant Feliu de Buixalleu	5
Gimenells i el Pla de la Font	1	Sant Hilari Sacalm	5
Granja d'Escarp, La	1	Sant Julià del Llor i Bonmatí	5
Llardecans	1	Santa Coloma de Farners	5
Lleida	7	Sils	5
Maials	1	Susqueda	5
Massalcoreig	1	Tossa de Mar	2
Montoliu de Lleida	1	Vidreres	5
Portella, La	1	Vilobí d'Onyar	1
Puigverd de Lleida	1	Solsonès	
Rosselló	1	Castellar de la Ribera	1
Sarroca de Lleida	1	Clariana de Cardener	1
Seròs	1	Coma i la Pedra, La	1
Soses	1	Guixers	1
Sudanell	1	Lladurs	1
Sunyer	1	Llobera	1
Torrebesses	1	Molsosa, La	1
Torrefarrera	1	Navès	1
Torres de Segre	1	Odèn	1
Torre-serona	1	Olius	1

Municipi	Tipologia dels municipis	Municipi	Tipologia dels municipis
Pinell de Solsonès	1	Urgell	
Pinós	1	Agramunt	1
Riner	1	Anglesola	1
Sant Llorenç de Morunys	1	Belianes	1
Solsona	2	Bellpuig	1
Tarragonès		Castellserà	1
Altafulla	2	Ciudadilla	1
Catllar, El	1	Fuliola, La	1
Constantí	7	Guimerà	1
Creixell	1	Maldà	1
Morell, El	7	Nalec	1
Nou de Gaià, La	1	Omells de na Gaia, Els	1
Pallaresos, Els	4	Ossó de Sió	1
Perafort	1	Preixana	1
Pobla de Mafumet, La	1	Puigverd d'Agramunt	1
Pobla de Montornès, La	1	Sant Martí de Riucorb	1
Renau	1	Tàrraga	5
Riera de Gaià, La	1	Tornabous	1
Roda de Barà	2	Vallbona de les Monges	1
Salomó	1	Verdú	1
Salou	2	Vilagrassa	1
Secuita, La	1	Val d'Aran	
Tarragona	7	Arres	2
Torredembarra	2	Bausen	2
Vespella de Gaià	1	Bòrdes, És	2
Vilallonga del Camp	1	Bossòst	2
Vila-seca	2	Canejan	2
Terra Alta		Les	2
Arnes	1	Naut Aran	2
Batea	1	Vielha e Mijaran	2
Bot	1	Vilamòs	2
Caseres	1	Vallès Occidental	
Corbera d'Ebre	1	Badia del Vallès	7
Fatarella, La	1	Barberà del Vallès	7
Gandesa	1	Castellar del Vallès	3
Horta de Sant Joan	1	Castellbisbal	3
Pinell de Brai, El	1	Cerdanyola del Vallès	7
Pobla de Massaluça, La	1	Gallifa	4
Prat de Comte	1	Matadepera	6
Vilalba dels Arcs	1	Montcada i Reixac	7

Municipi	Tipologia dels municipis
Palau-solità Plegamans	3
Polinyà	3
Rellinars	4
Ripollet	7
Rubí	7
Sabadell	7
Sant Cugat del Vallès	6
Sant Llorenç Savall	8
Sant Quirze del Vallès	3
Santa Perpètua de Mogoda	7
Sentmenat	5
Terrassa	7
Ullastrell	4
Vacarisses	4
Viladecavalls	3
Vallès Oriental	
Aiguafreda	1
Ametlla del Vallès, L'	6
Bigues i Riells	4
Caldes de Montbui	5
Campins	3
Canovelles	7
Cànoves i Samalús	3
Cardedeu	3
Castellcir	3
Castellterçol	3
Figaró-Montmany	3
Fogars de Montclús	3
Franqueses del Vallès, Les	3
Garriga, La	5

Municipi	Tipologia dels municipis
Granera	3
Granollers	7
Gualba	3
Llagosta, La	7
Lliçà d'Amunt	4
Lliçà de Vall	3
Llinars del Vallès	7
Martorelles	7
Mollet del Vallès	7
Montmeló	3
Montornès del Vallès	7
Montseny	3
Parets del Vallès	3
Roca del Vallès, La	3
Sant Antoni de Vilamajor	3
Sant Celoni	5
Sant Esteve de Palautordera	3
Sant Feliu de Codines	7
Sant Fost de Campsentelles	3
Sant Pere de Vilamajor	3
Sant Quirze Safaja	3
Santa Eulàlia de Ronçana	3
Santa Maria de Martorelles	3
Santa Maria de Palautordera	5
Tagamanent	3
Vallgorguina	3
Vallromanes	3
Vilalba Sasserra	3
Vilanova del Vallès	3

